

1. DE WERELD

Schilder een wereldbol. Kleur hem zo dat zeeën, continenten, gebergten duidelijk te herkennen zijn.

Teken ook de Evenaar, de Steenbokskeerkring, de Kreeftskeerkring, de Poolcirkels.

Teken ook de Nulmeridiaan en de 180°-meridiaan.

Zie het voorbeeld op de voorpagina van dit boek.

---

2. SPREEKBEURT OVER EEN LAND NAAR KEUZE

Kies een niet-Europees land (bij voorkeur)

Maak er een bespreking over

Maak een landkaart

Maak illustraties

In de beschrijving van het land zitten minstens de volgende gegevens:

Ligging op de wereld, in welk werelddeel.

Geografisch (zeeën, gebergten, rivieren, vlakten, landbouwstreken .... andere opvallende landschapselementen.

Duid de buurlanden goed aan. Schrijf de namen erbij.

Steden en hoofdstad.

Welke mensen leven er (volkeren), welke talen, welke huidskleur, welk geloof, en nog meer over de mensen van dat land.

Waarvan leven de mensen? Wat is hun bron van inkomsten? Voorbeeld: landbouw (welke producten?), industrie (welke?), welke grondstoffen? Handel met welke landen? Havens?

Wat heeft België (of Vlaanderen) met dit land te maken?

Is er of zijn er specifieke gerechten in dat land? Kan je er een klaarmaken? Of meebrengen? Kan je het recept opschrijven?

Kan je de nationale hymne spelen? Of laten horen op cd of computer? Kan je muziek ervan opschrijven?

Welke beroemde mensen hebben er in dat land geleefd of leven er nog? Teken ze en vertel iets over hen. Of zoek illustraties en teksten op.

Zoek afbeeldingen over het land. Ook video kan. Of andere informatie.

Vertel iets over de geschiedenis van dat land. Zorg dat er illustraties bij zijn (zelf getekend of verzameld).

Kunst: (plastische kunsten, muziek, theater, ballet, dans, enz...): vertel er iets over. Zorg voor illustraties.

Waarom heb je dit land gekozen? Wat spreekt je aan in dit land?

Je maakt je werk zelf of je werkt met twee samen. Als je met twee werkt, verdeel dan de taken.

Op 1 januari 1958 richtten België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland de Europese Economische Gemeenschap op (EEG). Het oprichtingsverdrag heette het Verdrag van Rome. Op 1 januari 1973 kwamen Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk erbij. Op 1 januari 1981 sloot Griekenland aan en op 1 januari 1986 werden Spanje, Portugal, Finland en Zweden ook lid. Op 1 januari 1995 ook Oostenrijk lid. In 2004 werden tien nieuwe landen lid van de EU: Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië. In 2007 kwamen Bulgarije en Roemenië erbij. Op 1 juli 2013 trad Kroatië toe. Deze ..... (*hoeveel?*) landen wilden komen tot een nauwe economische samenwerking en vormen nu de Europese Unie of EU.

Sinds 1986 zijn volgens het Schengenverdrag de grenscontroles tussen verschillende Europese landen afgeschaft. *Welke landen maken deel uit van de Schengenzone?*

Op 1 januari 2002 namen verschillende landen van de EU een nieuwe munteenheid aan: de EURO. *Welke landen gebruiken nu de EURO als officiële munt?*

Schrijf het dictee op het blad met de kaart van Europa.

Teken de kaart van Europa en kleur de landen die de EURO als munteenheid gebruiken in één kleur. Zorg wel dat de grenzen nog zichtbaar zijn.

Kleur nu de andere landen van de EU in een contrasterende kleur.

De landen die binnenkort gaan toetreden tot de EU geef je ook een contrasterende kleur.

De andere landen van Europa kleur je niet in.

Je hebt van alle briefjes en alle muntstukken 1 stuk. Wat is dan de totale waarde van al die briefjes en munten samen?

4. AZIË

Teken de kaart van Azië en duid daarop aan:

AZIË GEOGRAFISCH

Alle namen in het groen moeten op de kaart staan

Zeeën: *Welke Aziatische landen liggen aan deze zeeën? (schrijf de antwoorden op dit blad)*

Zwarte Zee :

Middellandse Zee :

Kaspische Zee :

Rode Zee :

Golf van Aden :

Perzische Golf :
Arabische Zee :
Golf van Bengalen :
Indische Oceaan :
Zuid-Chinese Zee :
Stille Oceaan :
Gele Zee :
Japanse Zee :
Zee van Ochotsk :
Beringzee :
Noordelijke IJszee :

Bergen: *In welke Aziatische landen liggen deze bergketens?*

Himalaya :
Kaukasus :
Oeral :
Altaïgebergte :
Tien Sjangebergte
Jablonoigebergte :

Streken: *In welke Aziatische landen liggen deze streken?*

Siberische Vlake :
Klein-Azië :
Arabië :
Plateau van Tibet :
Chinese Vlake :
Arabische Woestijn :
Gobiwoestijn :

Rivieren: *Door welke landen stromen deze rivieren?*

Oeral :

Eufraat :

Tigris :

Ob :

Jenissei :

Lena :

Hoang Ho (Gele Rivier):

Jangtse Kiang (Blauwe Rivier)

Mekong :

Brahmapoetra :

Ganges :

Indus :

In welke rivier of welke zee mondt de rivier uit?

Oeral	mondt uit in
Eufraat	mondt uit in
Tigris	mondt uit in
Ob	mondt uit in
Jenissei	mondt uit in
Lena	mondt uit in
Hoang Ho (Gele Rivier)	mondt uit in
Jangtse Kiang (Blauwe Rivier)	mondt uit in
Mekong	mondt uit in
Brahmapoetra	mondt uit in
Ganges	mondt uit in
Indus	mondt uit in

Eilanden: *Duid de volgende eilanden op de kaart aan. Als je kaart van Azië daardoor onduidelijk wordt, teken dan een nieuwe kaart waarop dan alleen deze eilanden worden aangeduid.*

Nova Zembla - Noordland - Nieuw-Siberische Eilanden - Sachalin - Koerillen
- Hokkaido - Honshu - Taiwan - Filipijnen - Malediven - Sri Lanka -

Sumatra - Java - Borneo en Sarawak - Celebes - Molukken - Timor

Azië is het grootste van alle werelddelen en bevat ook het grootste deel van de wereldbevolking. Het is een enorm uitgestrekt continent met geweldige bergketens. De grens tussen Europa en Azië wordt gevormd door de Oeral en de Kaukasus. De Himalaya is het jongste en hoogste gebergte op aarde. Het landschap in Azië bestaat uit onmetelijke toendra's en hete woestijnen in Centraal-Azië, dichte tropische oerwouden in Zuidoost-Azië, en daartussen zeer vruchtbare valleien en vlakten met een zeer dichte bevolking. Onze beschaving en cultuur zijn afkomstig uit Azië, maar hebben gestalte gekregen in Europa. China en Japan hebben een heel eigen beschaving ontwikkeld.

Zoek de betekenis van deze woorden op. Schrijf op dit blad op.

Continent :

Toendra :

Tropisch oerwoud:

Woestijn:

Zoek de volgende gegevens op en schrijf de antwoorden op dit blad.

De hoogste berg van de Himalaya en de hoogte ervan:

De hoogste berg van de Kaukasus en de hoogte ervan:

Hoeveel inwoners heeft China?:

Hoeveel inwoners heeft Japan?:

Hoeveel inwoners heeft Indië?:

Wat is het grootste land ter wereld ? Hoeveel keer kan België er in?

Wat is het grootste bouwwerk ter wereld? Hoe lang is het? In welk land is het te vinden?

6: AZIË: STAATKUNDIG

Teken een kaart van Azië, teken daarin de landen en kleur ze (aangrenzende landen mogen niet dezelfde kleur hebben). Geef elk land een nummer. Vul dan deze tabel in:

[illegible]

7: INDIA en BUURLANDEN

Teken een kaart met India centraal en de buurlanden erbij

Duid op de kaart aan:

Landen   India

Buurlanden   Pakistan
Nepal
China
Bhutan
Bangla-Desh
Myanmar
Malediven
Sri Lanka

Zeeën   *Schrijf hier welke landen aan deze zeeën liggen.*

Arabische Zee
Indische Oceaan
Golf van Bengalen

Bergen   Himalaya: *Schrijf hier enkele namen van de hoogste bergtoppen (4 à 5 toppen) met de hoogte erbij.*

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Rivieren   *Schrijf erbij door welke landen deze rivieren stromen*

Indus

Brahmapoetra

Ganges

Krishna

Steden   *Schrijf hier of ze in het noorden, oosten, zuiden, westen of centrum van India liggen.*

Bangalore
Madras
Bombay
Surat
Delhi
New Delhi
Amritsar
Chandigarh
Calcutta

Streken   *Schrijf hier of ze in het noorden, oosten, zuiden, westen of centrum van India liggen.*

Kasjmir
Punjab
Balutschistan
Tharwoestijn
Plateau van Dekan
Bengalen

Landbouw   Duid aan met **blauw** aan waar rijst wordt gekweekt.
Duid aan met **geel** aan waar katoen wordt gekweekt.

---

8. INDIA: EEN VERHAAL.

Lees het verhaal op het volgende blad.

Maak een tekening over het verhaal (op een tekenblad formaat A4)

Als je het verhaal aandachtig hebt gelezen en je denkt dat je het voldoende kent, lees dan een gedeelte van het verhaal luidop en expressief voor en beantwoord enkele vragen over het verhaal.

GARUDA

Het gebeurde lang geleden.

Toen de vogel Garuda uit zijn ei kroop had hij meteen honger.

Hij zei tegen zijn moeder:

“Geef me te eten.”

Zijn moeder zag haar zoon staan. Hij was groot en sterk als een berg. Ze zei:

“Mijn zoon, een honger als die van jou kan ik onmogelijk stillen. Ga naar je vader Kasyapa, die woont aan de oever van de rivier Lauhitya; hij eet weinig en denkt veel na. Vertel hem wat je wil en doe wat hij zegt, dan zal je honger gestild worden.”

Garuda vertrouwde op haar woorden en vloog snel als de wind naar de oever van de Lauhitya. Daar zag hij zijn vader, de grootste van de helderzienden, gloeiend als vuur. Garuda maakte een diepe buiging en sprak:

“Ik ben uw zoon en ik heb honger.

Geef me iets te eten.”

Kasyapa verzonk in diepe gedachten, herkende in de vogel zijn zoon en zei:

“Aan de kust van de oceaan wonen honderdduizend slechte inboorlingen. Eet hen op en wees gelukkig. Zij zijn een plaag voor de mensen, zoals kraaien op een kerkhof. Maar pas op: Tussen hen is er een Brahmaan verborgen. Zorg ervoor dat zijn leven gespaard blijft.”

Zo gezegd, zo gedaan. De vogel at de inboorlingen op. Maar zonder dat hij er erg in had, werkte hij ook de Brahmaan naar binnen. Die bleef in zijn keel steken en Garuda zag geen kans om hem in te slikken, maar ook niet om hem weer uit te spuwen.

Hij ging weer naar zijn vader en zei:

“Vader het een of ander schepsel is in mijn krop blijven steken en ik kan er niets tegen doen.”

Kasyapa antwoordde:

“Had ik je niet gewaarschuwd? Het is de Brahmaan. Had je dat dan nog niet begrepen?”

Toen zei Kasyapa tegen de Brahmaan: “Kom eruit.”

Maar de Brahmaan bleef zitten waar hij zat en zei tegen de grote Kasyapa: “De inboorlingen zijn altijd mijn vrienden geweest, het zijn goede mensen. Ik zal met hen meegaan, ofwel naar de hemel ofwel naar de hel. Als de vogel Garuda mijn vrienden niet vrijlaat dan zal ik in zijn binnenste sterven. Dat is mijn plechtige belofte.”

Uit vrees dat Garuda een Brahmaan zou doden, zei Kasyapa tegen zijn zoon Garuda:

“Spuw die Brahmaan en zijn barbaren uit!”

Garuda deed wat zijn vader hem bevolen had. Hij spuwde de Brahmaan uit en daarna al de paria's. Ze rolden uit zijn bek in alle richtingen over de bergen en verdwenen in de bossen. Garuda zei tegen zijn vader: “Ik heb een vreselijke honger.”

Kasyapa antwoordde: “Ergens in de oceaan leven twee kanjers van wezens: een reusachtige olifant en een schildpad die al even groot is. Zij zullen uw honger wel kunnen stillen.” Garuda vloog pijlsnel weg en al snel had hij de olifant en de schildpad gevonden. Hij greep ze met zijn klauwen en vloog ermee door de lucht. Met die prooien in zijn klauwen

was zijn gewicht nu zo groot dat zelfs de hoogste berg hem niet kon dragen. Met de snelheid van een stormwind vloog hij verder en verder. Na tweehonderdduizend mijl streek hij neer op de tak van een reusachtige appelboom. Door het gewicht brak de tak af. Garuda was bang dat de vallende tak op aarde zou vallen en daarbij koeien en Brahmanen zou doden, dus ving hij snel de tak op. Het was net op het moment dat Vishnu in de buurt was, in de gestalte van een gewoon mens. Hij zag de grote vogel met zijn zware last door de lucht cirkelen en vroeg: “Vogel, wie ben je en waarom vlieg je hier rond met die enorme tak en die reusachtige olifant en die grote schildpad?”

“Ik ben Garuda, de zoon van Kasyapa. Het lot heeft het zo gewild dat ik als een vogel ben geboren. Ik vlieg hier nu rond met deze twee wezens omdat ik op zoek ben naar een plek waar ik ze kan opeten. Maar de aarde, noch de bergen, noch de bomen kunnen me dragen. En nu vlieg ik rond omdat ik schrik heb dat de tak koeien en Brahmanen zal doden. Ik ben ten einde raad. Wat moet ik doen? Waarheen kan ik gaan? Wie of wat zal mijn gewicht kunnen dragen? Toen antwoordde de god Vishnu: Strijk neer op mijn arm en eet de schildpad en olifant op.”

Garuda zei: “De hoogste berg kon me niet dragen, hoe zou jij dat dan wel kunnen? Wie, behalve Vishnu, zou mij kunnen dragen?”

“Doe jij maar wat je moet doen. Als je klaar bent, zal je weten wie ik ben.”

De vogel keek de man aan en zei: “Zo zal het zijn.”

En hij streek op de arm van Vishnu neer. Die bewoog niet onder het gewicht van de vogel. Toen liet Garuda de tak in de bergen vallen en toen de tak op de aarde viel, beefde de aarde met al wat erop leefde.

Garuda at nu snel de olifant en de schildpad op, maar toen hij klaar was met eten had hij nog steeds honger. Daarom zei Vishnu:

“Eet nu maar het vlees van mijn arm, dan zal je tevreden zijn.”

Garuda begon hongerig van het vlees van de arm te eten. Maar hoe hij ook at, er kwam geen wonde. Toen vroeg hij aan Vishnu:

“Wie ben jij, en welke dienst kan ik je bewijzen om je te danken?”

Toen zei de man: “Ik ben Vishnu en ik ben gekomen om jou een gunst te bewijzen.”

Toen liet hij zijn ware gestalte zien. Gekleed in het geel, donker als een regenwolk, stond hij daar, schitterend, met vier armen waarmee hij een schelp, een knots, een discus en een lotusbloem vasthield. Toen Garuda dat zag, boog hij en zei nederig:

“Waarmee kan ik u van dienst zijn, opperste God?”

Vishnu, de god der goden, zei: “Wees voortaan mijn rijdier, voor nu en voor altijd.”

Daarop antwoordde Garuda: “Ik voel me vereerd, zo opgenomen te zijn in uw genade. Mijn leven is een en al zaligheid, nu mijn ogen u hebben aanschouwd. Ik zal tot in de eeuwigheid uw rijdier zijn.”

9: CHINA en JAPAN

Teken de kaart van China en Japan. De buurlanden hoeven er niet volledig op te staan.

Landen aanduiden:	CHINA	hoofdstad:
	JAPAN	hoofdstad:
	India	hoofdstad:
	Nepal	hoofdstad:
	Bhutan	hoofdstad:
	Myanmar	hoofdstad:
	Laos	hoofdstad:
	Vietnam	hoofdstad:
	Taiwan	hoofdstad:
	Mongolië	hoofdstad:
	Rusland	hoofdstad:
	Kazachstan	hoofdstad:
	Kirgizië	hoofdstad:
	Pakistan	hoofdstad:
	Noord-Korea	hoofdstad:

Zeeën *Schrijf op het blad welke landen aan deze zeeën liggen.*

Zuid-Chinese Zee

Oost-Chinese Zee

Gele Zee

Japanse Zee

Stille Oceaan

Eilanden Honshu
Hokkaido
Kyushu
Taiwan

Steden *Schrijf op dit blad in welk land de stad ligt en hoeveel inwoners de stad telt.*

Hongkong	in welk land:	Inwoners:
Macau	in welk land:	Inwoners:
Kanton	in welk land:	Inwoners:
Shangai	in welk land:	Inwoners:
Beijing (Peking)	in welk land:	Inwoners:
Tokyo	in welk land:	Inwoners:
Sapporo	in welk land:	Inwoners:
Kyoto	in welk land:	Inwoners:
Kobe	in welk land:	Inwoners:
Hiroshima	in welk land:	Inwoners:
Osaka	in welk land:	Inwoners:

Rivieren

Schrijf op dit blad in welke landen deze rivieren stromen en in welke rivier of zee de rivier uitmondt.

Hoangho	stroomt door: mondt uit in:
Jangtsekiang	stroomt door: mondt uit in:
Mekong	stroomt door: mondt uit in:

Bergen

Fuji	in welk land:

Producten

Gebieden waar *rijst* gekweekt wordt, *blauw* inkleuren

Gebieden waar *sojabonen* gekweekt worden, *geel* inkleuren

Gebieden waar *tarwe* gekweekt wordt, *oranje* inkleuren

Industrie

Grootste *industriegebieden paars* inkleuren of op een andere manier intekenen.

Lees het verhaal uit China: Het hert en de tijger (opgave 10).

Lees aandachtig en bereid het goed voor om een gedeelte ervan luidop en expressief te lezen.

Maak een tekening over het verhaal op A4-blad.

Beantwoord de vragen.

Lees het verhaal uit Japan: Flandas no inu. (opgave 11).

Lees aandachtig en bereid het goed voor om een gedeelte ervan luidop en expressief te lezen.

Maak een tekening over het verhaal op A4-blad.

Beantwoord de vragen.

HET HERT EN DE TIJGER

Op een ochtend kwam er uit het gebergte een pasgeboren tijger. Hij had er geen enkel idee van wat er in de wereld te koop was of te beleven viel.

Hij had een hele tijd gelopen en een geweldige honger gekregen, toen er van de andere kant een hert kwam.

De tijger wilde het hert grijpen en opeten, maar omdat hij nog nooit een hert had gezien en niet wist wat een hert allemaal kon, ging hij er eerst eens op af om dat uit te zoeken.

Hij sprak het hert aan:

“Mijn beste vriend, wat is het nut van dat ding dat daar boven op je hoofd groeit en precies een struik lijkt?”

Het hert wist dat van alle dieren de tijger de gemeenste vijand was en dat hij met zijn vraag zeker en vast niets goed in de zin had.

Dus antwoordde het hert:

“Vriend, je wil toch niet zeggen dat je die tijgervork daar op mijn hoofd niet kent?”

Toen vroeg de tijger:

“Waar dient een tijgervork dan voor?”

Het hert zei schaterlachend:

“Een tijgervork gebruik je natuurlijk voor het eten van tijgers! Als ik een tijger heb gegrepen, dan prik ik dat stuk vlees van zijn lijf dat ik wil opeten op die vork. En wat na de maaltijd overblijft, dat hang ik aan mijn tijgervork voor de volgende maaltijd.”

Toen de tijger dat hoorde, schrok hij.

Hij zag ook de vele stippen op het lijf van het hert en vroeg:

“Wat is het nut van al die stippen over je hele lijf?”

Dat zijn merktekens voor de tijgers die ik heb opgegeten. Telkens als ik een tijger heb gegrepen maak ik zo’n stip bij. Dat doe ik omdat ik met vrienden een wedstrijd houd om te zien wie van ons de meeste tijgers heeft opgegeten.”

Toen werd de tijger nog banger dan hij al was.

Het hert nam een dreigende houding aan en begon luid te brullen. De tijger dacht dat het

menens werd en vluchtte weg, zo snel hij kon.

Toen de tijger een lange tijd had gerend kwam hij in een diep woud tussen dicht struikgewas. Daar durfde hij pas op adem komen. Vlakbij in een boom zat een aap een vrucht te eten. De aap zag dat de tijger helemaal overstuur was en vroeg:

“Broer tijger, wie heeft je zo aan het schrikken gemaakt?”

De tijger moest eerst op adem komen, maar ten slotte antwoordde hij wat hij had meegemaakt.

Toen de aap dat hoorde moest hij lachen en zei:

“Je hebt je laten beetnemen door zo’n onbenullig hert. Daar hoeft je helemaal niet bang voor te zijn. Kom mee, we gaan dat hert samen vangen voor ons middagmaal.”

De tijger kon zijn oren niet geloven, maar zei:

“Ik ga niet mee, want dat hert heeft werkelijk een angstaanjagend wapen op zijn kop. Als je dat ziet, ga jij ook op de vlucht!”

“Kom nou, zei de aap, als je me niet vertrouwt, dan gaan we samen en om je helemaal gerust te stellen, binden we ons aan elkaar vast, ieder aan het uiteinde van dit touw.”

Zo bonden ze zich aan een touw en trokken er op uit om het hert te zoeken.

Het hert stond verderop op een berg en at jonge bladeren van een boom. Daar zag het plots uit de verte de tijger samen met de aap aankomen. Het begreep onmiddellijk dat die twee niets goeds van plan waren. Het hief zijn kop en riep luid:

“Vriend aap, kom je mij de tijger brengen? Ik was al op zoek naar hem!”

Toen de tijger dat hoorde, dacht hij dat hij door de aap was beetgenomen en schrok geweldig. Snel rende hij ervan door.

De aap kon de tijger natuurlijk niet bijhouden en werd door de tijger voortgesleept tot hij dood was.

FLANDAS NO INU

uit De Morgen 7 april 2001

April is de traditionele start van het toeristisch hoogseizoen in Antwerpen. De komende maanden zullen naar goede traditie ook tienduizenden Japanners voor een blitzbezoek in de metropool neerstrijken. Ze komen niet voor Rubens of de kathedraal, neen, een klein zwart beeldje op een piramidevormige sokkel in Hoboken is het hoogtepunt van hun bezoek aan de stad. Het beeldje stelt een jong kereltje in korte broek voor. Hij draagt klompen en heeft een draagtas om de nek. Zijn hand rust op de kop van een hond die met hangende oren naast hem zit. Het zijn Nello en Patrasche. Het zijn de hoofdfiguren uit een Engelse roman uit 1872 van de schrijfster Ouida: 'A Dog of Flanders'. Ze schreef het boek na een verblijf in Antwerpen.

Het boek vertelt het levensverhaal van de arme weesjongen Nello, die na de dood van zijn moeder het Ardense Stavelot noodgedwongen inruilt voor een leven bij zijn even oude als arme grootvader in een schamel hutje aan de rand van een Vlaams dorp, op zo'n vijf kilometer van Antwerpen. Het tweetal krijgt snel het gezelschap van de trouwe Patrasche, stervend achtergelaten door zijn wrede baas, maar met de grootste zorg weer op krachten gebracht door Nello en zijn grootvader. Om wat brood op de plank te krijgen, trekt Nello elke dag met Patrasche, die de melkkar trekt, naar de stad Antwerpen om de melk van bevriende boeren te bezorgen. En om even weg te dromen van Rubens. Nello droomt er immers van net zo'n groot kunstenaar te worden, maar heeft zelfs het geld niet om de schilderijen van Rubens in de kathedraal te gaan bekijken.

De rest van het verhaal is een lange aaneenrijging van de ergste kommer en kwel. Nello mag zijn rijkere vriendinnetje Alois niet meer zien; hij verliest onterecht een wedstrijd voor jonge schilders; zijn grootvader sterft; de boeren schakelen over op een andere melkophaler; Nello en Patrasche moeten hun hut verlaten; de jongen moet noodgedwongen Patrasche achterlaten bij kennissen... Op kerstnacht trekt de diepbedroefde Nello moederziel alleen door de koude naar de kathedraal. Patrasche otsnapt bij zijn nieuwe baasjes en komt hem achterna. Ze vinden elkaar terug in de kathedraal, waar de maan het

schilderij 'De Kruisafneming' van Rubens verlicht. De volgende morgen worden hun dode lichamen op de vloer van de kathedraal gevonden.

Rond 1900 kwam het boek in Japan terecht, in een periode dat de keizer heel wat westerse literatuur liet overbrengen en vertalen. Zo kwamen 'Oliver Twist', 'Alice in Wonderland', 'Pinokkio' en ook 'A Dog of Flanders' in Japanse vertaling uit. In 1908 verscheen de Japanse versie van 'A Dog of Flanders' onder de titel 'Flandas no Inu'. Het verhaal werd snel verplichte lectuur voor de Japanse jeugd. Dat leidde tot een hele resem herdrukken, films, televisiedocumentaires, tekenfilms, feuilletons enz.

Pas rond 1990 werd het verhaal in Antwerpen bekend. Het was op verzoek van talloze Japanse toeristen dat de stad besloot om er iets mee te doen. Daarom werd in Hoboken (het dorp op 5 kilometer van de stad) een beeldje geplaatst. Nu stromen jaarlijks ontelbare busladingen Japanse toeristen toe. "Het heeft soms iets waanzinnigs, zegt de uitbater van de infowinkel in Hoboken. Tienduizenden Japanners hebben we hier al over de vloer gehad, en allemaal even enthousiast en geëmotioneerd." Een hoge kast vol geschenken van enthousiaste Japanse bezoekers: geluksbrengers, hun eigen exemplaren van het boek, de Japanse uitgave van 'Het Dreigende Dinges', ongeveer elke versie van het boek, video's... Een minitentoonstelling, inclusief melkkar en melkbussen, siert de vitrine. "Voor elke Japanner die eerst in Antwerpen de kathedraal bezoekt, Rubens ziet, en daarna naar Hoboken trekt, is dat een intense, emotionele belevenis: op al die plekken zijn, waar ook hun helden hebben gelopen. Hoboken is daarbij het einde van een bedevaart, een soort Scherpenheuvel voor Japanners. Sommigen volgen letterlijk hun spoor, te voet van Antwerpen naar Hoboken. Waarbij ze stil ineengedoken op een stoel gaan zitten, de tranen in de ogen, of uitbarstend in hevig snikken. Op het infokantoor ging een huilende Japanse vrouw eens zo lelijk te keer toen ik vertelde dat ze bijna bij haar jeugdhelden was, dat de omstaanders dachten dat ik haar een slag in het gezicht had gegeven."

12: ISRAËL en het MIDDEN-OOSTEN

Teken de kaart van Israël. Zie kaart nr 54 van Wolters kleine Wereldatlas (of een andere atlas).

Let op: de volle rode lijn geeft de echte grens aan.

de rode stippellijn is een grens die Israël zelf heeft bepaald na de oorlog van 1967. Ze geeft de gebieden aan die Israël bezet heeft binnen Palestijns gebied.

Landen *Schrijf de naam van de hoofdstad op dit blad*

Israël : hoofdstad:

Palestina : hoofdstad:

Buurlanden Libanon : hoofdstad:

Syrië : hoofdstad:

Jordanië : hoofdstad:

Egypte : hoofdstad:

Andere landen van het Midden-Oosten. Je hoeft ze niet volledig te tekenen. Als ze niet op je kaart kunnen, wijs dan met een pijl in de richting waar deze landen zich bevinden.

Turkije : hoofdstad:

Armenië : hoofdstad:

Azerbeidzjan : hoofdstad:

Iran : hoofdstad:

Irak : hoofdstad:

Saoedi-Arabië : hoofdstad:

Jemen : hoofdstad:

Koeweit : hoofdstad:

Bahrein : hoofdstad:

Katar : hoofdstad:

Verenigde Arabische Emiraten : hoofdstad:

Zeeën *Schrijf op dit blad welke landen (Aziatische, Europese en Aziatische) aan deze zeeën liggen.*

Middellandse Zee

Golf van Akaba

Dode Zee

Rivieren Jordaan

Streken

Gaza(strook)
Westelijke Jordaanoever
Galilea
Samaria
Golan
Karmel

Steden   Jeruzalem
              Bethlehem
              Jericho
              Eilat
              Tel Aviv
              Haifa
              Akko
              Nazareth

Rotsstad   Petra   *In welk land ligt Petra?:*
Zoek een illustratie van Petra op en maak een kleine tekening erover op dit blad.

Producten   uit Israël, Palestina en het Midden-Oosten (Nabije Oosten). *Schrijf hier de lijst van producten waarvan je weet dat ze uit deze landen komen.*

DICTEE

Kort na de Tweede Wereldoorlog, op 29 november 1947 werd door de Verenigde Naties (VN of UNO) de Joodse staat Israël opgericht. De Arabieren die toen het land bewoonden en het Palestina noemden begonnen een langdurige strijd tegen de Joden, maar moesten na ettelijke nederlagen de Joden laten begaan. Zo ontstond het tot op heden voortdurende probleem tussen Palestijnen en Israëliërs. Sinds kort mogen de Palestijnen weer enkele gebieden binnen de staat Israël zelf besturen, maar een eigen onafhankelijke staat Palestina kunnen ze nog steeds niet oprichten. Sinds 14 mei 1948, de officiële oprichting van de staat Israël, zijn vele miljoenen Joden uit alle delen van de wereld naar Israël gekomen om er te blijven wonen. Zij hebben temidden van de Arabische wereld een zeer westers aandoende gemeenschap uitgebouwd. Israël is dan ook het meest Europese land van Azië.

*Leestekst: Lees de twee leesteksten bij opgave 12 (Jom Kippoer en Poerim).
Lees aandachtig en bereid het goed voor om een gedeelte ervan luidop en expressief te lezen.
Maak een tekening over het verhaal op A4-blad.
Beantwoord de vragen*

GROTE VERZOENDAG - JOM KIPPOER

Jom Kippoer valt precies tien dagen na Rosj Hasjana. Van alle hoogheilige dagen is het de heiligste dag. Op deze dag, zo geloven de joden, beslist God over het levenslot van de mens in het komende jaar.

Op Rosj Hasjana slaat God een lijvig boek open. Hij kijkt naar de daden van de mens in het afgelopen jaar. Tien dagen lang bestudeert God de daden van de mens. Op Jom Kippoer, ook bekend onder de naam Oordeelsdag, wordt er over de toekomst van de mens beslist. Dan wordt het boek gesloten tot het volgende jaar.

De tien dagen tussen Rosj Hasjana en Jom Kippoer brengen de joden door met het doen van boete voor hun zonden. Zij proberen hun gedrag en alle kwaad dat zij misschien gedaan hebben, te doorgronden. Zij proberen wegen te vinden om betere mensen te worden.

Jom Kippoer is een vastendag. Een dag waarop door de joden vijftientig uur lang geen brood wordt gegeten en geen water gedronken wordt. Zij brengen bijna al hun tijd door in de synagoge. Het vasten helpt hen de geest helder te houden. Zij willen graag alle tijd van de Jom Kippoer doorbrengen met gebed en boete. De mensen komen naar de synagoge met hun beste kleren aan. Sommige mensen dragen een wit kleed, kittel geheten. De witte kleur helpt hen om zichzelf rein te voelen. Ook veel vrouwen dragen witte kleren.

Gedurende de Tien Bekeringsdagen tussen Rosj Hasjana en Jom Kippoer vragen de joden vergeving aan ieder die zij misschien hebben gekwetst. Joden geloven dat zij alleen dan aan God vergeving kunnen vragen, wanneer zij het aan de mensen hebben gedaan. De Tien Bekeringsdagen geven aan vijanden een kans om weer vrienden te worden.

Het is een joods gebruik om de dag voor Jom Kippoer een kip te vangen en die driemaal boven het hoofd te zwaaien onder het uitspreken van speciale gebeden. Deze ceremonie, Kapara, is heel oud. Lang geleden hoopten de mensen dat alle zonden die zij hadden begaan, op de vogel zouden overgaan; dat de straf die zij te goed hadden in hun plaats aan de vogel zou worden gegeven. Vandaag nog onderhouden veel mensen dit gebruik door middel van geld, dat zij uitgeven aan liefdadige doeleinden.

Zoals alle andere bijzondere dagen bij de joden, begint ook Jom Kippoer de avond tevoren. De opening geschiedt in de synagoge met het zingen van een gebed door de voorganger, Kol

Nidrei genaamd. De joden bidden uit het Jom Kippoer-gebedenboek en beginnen ook in hun hart en in hun geest gebeden uit te spreken. Heel deze Grote Dag brengen zij door met het nadenken over hun wegen, over de vraag hoe zij betere mensen kunnen worden, met gebed om vergeving van elk kwaad dat zij kunnen hebben gedaan. Veel gebeden worden hardop gezegd door alle mensen in de synagoge tezamen. In hun gebeden vragen zij God om vergeving.

In de namiddag van Jom Kippoer wordt in de synagoge het Bijbelverhaal van de profeet Jona voorgelezen. De profeet Jona hoorde de stem van God, die hem zei naar de verdorven stad Ninive te gaan. Daar moest hij de mensen oproepen zich te bekeren, anders zouden zij worden gestraft. Jona weigerde. Hij vluchtte weg van Gods stem. Hij vluchtte naar de zee en kwam terecht in een hevige storm. Jona wist dat de storm was opgestoken omdat God boos op hem was. Hij zei tot de zeelieden dat ze hem overboord moesten gooien, dan zou de storm wel bedaren.

Ze namen Jona op en smeten hem in zee en er kwam een grote vis om hem te verzwelgen. En Jona leefde in de buik van de vis. Daar bad hij God om vergeving. Na drie dagen spuwde de vis hem uit op de stranden van Ninive. Jona wilde niet dat de mensen van Ninive zouden worden gered, maar toch bracht hij hun Gods Boodschap en de mensen bekeerden zich.

Toen Jona in de hete zon zat, liet God een boom opschieten die Jona tegen de zon beschermde. Jona was opgetogen. Toen kwam er een worm die de boom vernielde en Jona werd erg nijdig op God: "Waarom bent U zo weinig begaan met die boom?" En God antwoordde: "Zou ik begaan zijn met een boom en niet met een hele stad vol mensen?" Het verhaal van Jona herinnert de joden aan het verlangen van God dat de mensen zich bekeren. Als zij zich bekeren, komt God terug op zijn besluit. Hij zal hen opschrijven in het Boek van het Leven voor een goed jaar.

Als de zon ondergaat op Jom Kippoer, als de hemelpoorten worden gesloten, dan is het tijd om het slotgebed, Ne'ïela, te beginnen, het heiligste gebed van de joden. Dan klinkt er één langgerekte sjofartoon, ten teken dat de heilige dag ten einde is. De mensen gaan naar huis om hun eerste maaltijd te nemen na het vasten en om zich voor te bereiden op het komende feest, Soekot, dat al over vier dagen begint.

HET LOTENFEEST -POERIM

Eén dag in het jaar kan men joodse kinderen op straat zien lopen, verkleed als koningen en koninginnen en landlopers. Ze lopen met maskers en ratels en korven met vruchten en koeken. Deze dag valt ergens in maart, op de veertiende dag van de Hebreeuwse maand Adar. Hij staat gekend onder de naam Poerim en is een van de vrolijkste dagen van het joodse jaar.

Het verhaal van Poerim staat in de Bijbel geschreven. Het heet “Megillat Ester”, de boekrol van Ester. Het gaat zo:

Lang geleden leefde er in het oude koninkrijk Perzië, in de hoofdstad Sjoesjan, een koning, Ahasjveros geheten. Koning Ahasjveros was heel rijk en zijn koninkrijk strekte zich uit over 127 gewesten. Hij was een gelukkige koning en gaf graag grote feesten.

Eens gaf Ahasjveros een feest dat dagenlang duurde. Alle voorname mensen in het koninkrijk waren uitgenodigd. Toen het feest bijna voorbij was vroeg de koning om koningin Wasjti bij hem te brengen. Toen de koningin weigerde, beval de koning haar levenslang weg te sturen uit het koninkrijk. Toen het feest voorbij was voelde de koning zich erg eenzaam. Een koning moet een koningin hebben, zei hij bij zichzelf. Ik zal een andere vinden, een veel mooiere vrouw dan Wasjti, en haar tot mijn koningin maken.

De koning beval zijn dienaren een proclamatie uit te vaardigen. Er moest een grote schoonheidsoptocht worden gehouden. Het mooiste meisje in de optocht zou hij tot zijn nieuwe koningin nemen.

Alle meisjes in zijn koninkrijk wilden graag koningin worden, allen behalve

één, Ester geheten. Nu was zij net de mooiste van alle meisjes en Ahasjveros koos haar tot zijn nieuwe koningin. De koning wist niet dat Ester een jodin was en Ester vertelde het hem niet.

Omdat Ahasjveros het altijd druk had met het geven van feesten, had hij maar heel weinig tijd om zijn koninkrijk te besturen. Dat liet hij over aan zijn voornaamste raadgever Haman. Omdat Haman een schurk was, onderwierp het volk zich aan zijn bevelen. Alleen één man, Mordechai, de jood, weigerde Haman te gehoorzamen. Mordechai was bovendien de neef en pleegvader van koningin Ester. Haman werd verschrikkelijk kwaad op Mordechai en op alle joden. Hij besloot hen te laten doden. Haman wierp het lot, of het ‘per’, om de datum voor de uitroeiing te bepalen. Het lot viel op de dertiende dag van de maand Adar. Haman vroeg het zegel van de koning op het bevelschrift en de koning stemde toe. Hamans plan stond nu helemaal vast.

Toen de tekst van het bevelschrift Mordechai bereikte, haastte hij zich naar het paleis om zijn nicht de koningin te bezoeken. Het werd tijd voor Ester, zo zei Mordechai, om de koning te vertellen dat zij een jodin was en hem te smeken haar volk te sparen. Ester was bang dat de koning haar zou laten doden, maar ten slotte stemde ze toe om met de koning te spreken.

Drie dagen lang baden de joden dat Ester succes zou hebben. Toen ging Ester naar de koning. Zij vond genade in zijn ogen en hij reikte haar zijn scepter; zij zou niet worden gedood. De koning bood Ester alles aan wat zij maar wenste, zelfs al was het de helft van zijn koninkrijk. Alles wat ze verlangde, zei ze, was dat de koning en Haman de volgende avond samen bij haar zouden komen eten. Dat

werd afgesproken.

Terzelfdertijd redde Mordechai het leven van de koning. Terwijl hij in de koninklijke poort zat hoorde hij toevallig dat een paar bedienden een plan beraamden om de koning te vermoorden. Mordechai lichtte de koning in en werd opgenomen in het boek van de goede daden. 's Nachts, toen de koning niet kon slapen, las hij in dat boek en hij herinnerde zich dat hij niets gedaan had om Mordechai te bedanken. Hij beval Haman te laten komen. De koning vertelde aan Haman dat hij graag bijzondere eer wilde bewijzen aan een van zijn onderdanen. Het stond voor Haman vast dat de koning over hemzelf sprak. Daarom stelde hij de koning voor deze man te bekleden met de gewaden en de kroon die de koning zelf had gedragen en hem te doen plaats nemen op het koninklijke strijdros. Dan moest hij door de erewacht van de koning zelf door de straten van Sjoesjan worden geleid. Het gezicht van de koning klaarde op. Een geweldig idee! Toen de koning Haman vertelde dat het Mordechai de jood was die hij eer wilde bewijzen, werd Haman ziedend kwaad. Hij had een speciale galg gebouwd voor Mordechai, die gebruikt zou worden op de dertiende dag van de maand Adar. En precies Haman moest Mordechai door de straten van Sjoesjan leiden en voor hem uitroepen: "Dit gebeurt met de man aan wie de koning eer wil bewijzen."

Ester maakte haar maaltijd gereed. En toen de koning en Haman arriveerden,

bood Ahasjveros haar opnieuw alles aan wat zij wenste, al was het de helft van zijn koninkrijk. Alles wat zij verlangde, zei Ester, was dat de koning en Haman nog eens bij haar zouden komen eten, de volgende avond. Dat werd afgesproken.

De volgende avond bood de Koning Ester opnieuw alles aan wat zij wenste. Toen zei Ester dat zij verlangde dat haar leven en het leven van haar volk zouden worden gespaard. Zij vertelde Ahasjveros dat zij een jodin was en dat de schurk Haman op het punt stond alle joden uit te roeien.

Ahasjveros werd erg kwaad. Hij beval Haman op te hangen aan dezelfde galg die hij voor Mordechai had opgericht. De joden waren gered en zij organiseerden een groot feest om dit te vieren.

Tegenwoordig vieren de joden Poerim door het voorlezen van de Megilla of de Rol van Ester. Iedere keer als de naam Haman weerklinkt, stampen de mensen met hun voeten op de grond en maken kabaal met voorwerpen om het geluid van de naam te overstemmen. Kinderen verkleden zich en voeren toneelstukjes op waarin het verhaal van het feest wordt uitgebeeld. Mensen doen elkaar koeken cadeau en eten speciale driehoekige koeken, Hamantaschen geheten. Deze koeken hebben de vorm van Hamans driehoekige hoed en zijn gewoonlijk gevuld met pruimen of papaverzaadjes. Ze heten ook wel Hamansoren of kishjelijesj.

14. ZUIDOOST-AZIË

Teken de kaart van Zuid-Azië, alleen de landen ten zuiden van China

Landen: *Teken de landen en zet de naam erin. Schrijf de naam van de hoofdstad op dit blad.*

Myanmar	hoofdstad:
Thailand	hoofdstad:
Laos	hoofdstad:
Vietnam	hoofdstad:
Cambodja	hoofdstad:
Filippijnen	hoofdstad:
Maleisië	hoofdstad:
Singapore	hoofdstad:
Indonesië	hoofdstad:
Brunei	hoofdstad:

Eilanden *schrijf erbij tot welk land het eiland behoort*

Sumatra	
Java	
Lombok	
Timor	
Borneo	
Celebes	
Molukken	

Rivieren **Mekong** mondt uit in:

Zeeën *Schrijf op dit blad welke landen aan deze zeeën liggen:*

Zuid-Chinese Zee
Golf van Thailand
Javazee
Celebeszee
Stille Oceaan
Indische Oceaan
Timorzee

Steden *Schrijf erbij in welk land de stad ligt*

Yangon	
Hanoi	
Phnom-Penh	
Bangkok	
Vientiane	
Hanoi	
Kuala Lumpur	
Singapore	
Jakarta	
Surabaya	
Bandar Seri Begawan	
Manila	

15. AFRIKA FANTASIEKAART

Teken een kaart van Afrika. Teken alleen de vorm van het continent. Welke figuur zie je erin? Je mag de vorm draaien om er een goede, geschikte figuur in te herkennen.

Neem een A4-blad voor deze tekening; groter of kleiner mag ook.

---

16. AFRIKA geografisch

Teken de kaart van Afrika.

Duid aan op de kaart:

Zeeën

Schrijf op dit blad welke landen aan deze zeeën en oceanen liggen. Ook niet-Afrikaanse landen.

Atlantische Oceaan

Indische Oceaan

Straat van Mozambique

Golf van Aden

Rode Zee

Suezkanaal

Middellandse Zee

Straat van Gibraltar

Eilanden

Schrijf op dit blad:

Madeira

In welke zee?

Behoort tot welk land?

Canarische Eilanden

Sao Tome en Principe

Malabo

Madagaskar

Comoren

Zanzibar

Rivieren

Schrijf op dit blad in welke rivier of zee de rivier uitmondt. Schrijf ook op door welke landen de rivier stroomt.

Senegal   mondt uit in:
Stroomt door:

Niger   mondt uit in:
Stroomt door:

Zwarte Volta   mondt uit in:
Stroomt door:

Congo   mondt uit in:
Stroomt door:

Oranje   mondt uit in:
Stroomt door:

Zambezi   mondt uit in:
Stroomt door:

Nijl   mondt uit in:
Stroomt door:

Merén

Schrijf op dit blad erbij in welk land (welke landen) het meer ligt.

Tsjaad	land(en):
Victoria	land(en):
Edwardmeer	land(en):
Kivumeer	land(en):
Tanganjikamaar	land(en):
Malawimeer	land(en):
Voltameer	land(en):
Nassermeer	land(en):

Bergen

Schrijf erbij in welk land (landen) de berg ligt.

Atlas
hoogste punt van de Atlas   hoe hoog?
In welk land (landen):

Ahaggar   hoe hoog?
In welk land (landen):

Tibesti   hoe hoog?
In welk land (landen):

Mount Cameroon   hoe hoog?
In welk land (landen):

Drakensbergen
In welk land (landen):

Kilimanjaro   hoe hoog?
In welk land (landen):

Ruwenzori hoe hoog?
In welk land (landen):

Ethiopisch Hoogland

In welk land (landen):

Woestijnen *Schrijf op dit blad in welke landen deze streken liggen.*
Sahara

Libische Woestijn

Arabische Woestijn

Kalahari

Evenaar op ± 21 maart en ± 21 september staat de zon recht boven de evenaar. Teken de lijn van de evenaar op de kaart.

Welke Afrikaanse landen liggen op de evenaar?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

Kreeftskeerkring Op ± 21 juni staat de zon recht boven de Kreeftskeerkring (de zon stond eertijds op die datum in het sterrenbeeld Kreeft). Teken de Kreeftskeerkring.

Welke Afrikaanse landen liggen op de Kreeftskeerkring?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

Welke woestijn ligt op de Kreeftskeerkring?

Steenbokskeerkring

Op $\pm$ 21 december staat de zon recht boven de Steenbokskeerkring (De zon stond op die datum eertijds in het sterrenbeeld Steenbok). Teken de Steenbokskeerkring

Welke Afrikaanse landen liggen op de Steenbokskeerkring?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Welke woestijn ligt op de Steenbokskeerkring?

16: AFRIKA staatkundig, hoofdsteden en bevolking

Teken de kaart van Afrika met de landen erin. Kleur elk land in een andere kleur.

Geef de landen een nummer.

Vul de tabel in.

LAND	NR	HOOFDSTAD	INWONERS

17: MAGHREB

Teken het deel van Afrika waartoe de volgende landen behoren:

Landen   *Schrijf op dit blad de hoofdstad erbij.*

Marokko en Westelijke Sahara	: hoofdstad:
Mauretanië	: hoofdstad:
Algerije	: hoofdstad:
Tunesië	: hoofdstad:
Libië	: hoofdstad:

Steden   *Schrijf op dit blad in welk land de stad ligt.*

Tanger	in:
Rabat	in:
Casablanca	in:
Marrakech	in:
Fès	in:
Laayoen	in:
Nouakchott	in:
Algiers	in:
Oran	in:
Biskra	in:
Tunis	in:
Tripoli	in:
Benghazi	in:

Kleur **groen** waar **landbouwgebieden** zijn. Wat wordt er gekweekt? (zie kaart 52)

Kleur **rood** waar **schapen** en **geiten** gekweekt worden (steppegebieden).

Kleur **geel** waar **zandduinen** voorkomen. Hoe heten zandduinen in die gebieden?

Woestijnen zijn niet steeds van zand. Er zijn ook grote steenwoestijnen. Hoe heten die? Kleur ze **paars**.

In oases kweekt men palmbomen die dadels leveren. In sommige oases kweekt men ook dromedarissen.

Kleur enkele oases **donkergroen**.

Wat zijn wadi? Duid er 1 aan op de kaart met **lichtblauw**.

Uit 1 land van de Maghreb komt veel aardgas (ook naar België, via Zeebrugge). *Welk land is dat?*

Duid op de kaart de plaats aan waar het aardgas gevonden wordt. Schrijf het antwoord hier:

De Fransen hebben in twee van deze landen ook petroleum gevonden. *Welke landen zijn het?*

Duid de vindplaatsen van petroleum aan. *Onder welke naam wordt Algerijnse petroleum verkocht* (het is in het Nederlands ook een getal)?

Uit 2 landen van de Maghreb trachten veel mensen naar Europa te komen, zelfs op een onwettige manier. *Welk landen zijn dat?*

In een Maghrebland begon in de lente van 2011 een opstand tegen het dictatoriale regime. Dit was het begin van de ‘Arabische revolutie’. *Welk land is dat?*

HET FEEST VAN DE DRIE TOLBA

Drie jonge tolba (studenten die de koran bestuderen) hadden besloten zich terug te trekken op een eenzaam plekje op een heuvel. Hier wilden zij zich helemaal wijden aan het bestuderen van de heilige schrift, aan gebed en meditatie. Zo wilden zij hun kennis vergroten en hun ziel louteren om zich voor te bereiden op een religieus bestaan. Een eenvoudig huisje met uitzicht op een landelijke, zonnige vallei, een lemen terras in de schaduw van enkele olijfbomen en jujubomen, witte muren, een paar matjes, een kanoun (bak van aardewerk waarin een houtskoolvuurtje kan gemaakt worden) en een waterkruik was alles wat de drie studenten nodig hadden om te leven zoals ze dat wilden.

De bevolking van de streek vertrouwde de godsdienstige opvoeding van hun kinderen toe aan de tolba en het was een oud gebruik dat de mensen hen daarvoor in ruil voedsel gaven.

Nu hebben tolba de gewoonte om telkens wanneer een kind vijf verzen van de koran goed uit zijn hoofd heeft geleerd een bloem te tekenen op hun schrijfplankjes. Trots laat het kind dan thuis zijn 'louag' zien, die versierd is met een prachtige, gekleurde tekening van de meester.

De ouders belonen hun kind met wat vruchten, groenten, een handvol dadels of vijgen, een beetje graan of eieren, al naar wat ze maar kunnen missen. De jonge studenten maken dat dan lekker klaar en samen met het kind eten ze het op.

Maar één ding is een zeldzaamheid bij deze maaltijden en dat is vlees. Want de arme boertjes kunnen in het algemeen heel moeilijk zo'n kostbaar geschenk geven. Daarom hadden onze drie studenten besloten om eenmaal per

maand een schapenbout voor zichzelf te kopen. Op die ene dag konden zij dan genieten van vlees, ter herinnering waarschijnlijk aan de duizenden jaren waarin hun voorouders een herdersvolk waren.

Op de avond van zo'n bijzondere maandelijkse feestdag werd er opeens op de deur geklopt. De drie tolba hadden zojuist een enorme schapenbout gekocht en in de pan gedaan en de geur van bouillon vulde al het vertrek. Er stond een oude man voor de deur die er uitgeput uitzag en die om onderdak vroeg. De tolba konden geen gastvrijheid weigeren aan de 'dhaif Allah', 'Genodigde van God'. Zij lieten hem dus binnen en boden hem een glas thee aan. Het uur van het gebed van de 'Acha' (het gebed aan het begin van de avond, een van de vijf verplichte dagelijkse gebeden) brak aan en de gast deed zijn gebed. Overal rook je de geuren van de heerlijke bouillon. De drie tolba waren een beetje in verlegenheid gebracht en keken elkaar eens aan. Zij wensten heimelijk dat hun gast weer zou weggaan en hen onder elkaar zou laten genieten van de schapenbout. Toen trokken de drie jonge mannen zich terug op het terras om een luchtje te scheppen.

"Wat een pech!" zei de eerste taleb.

"We moeten hem wel uitnodigen," zei de derde taleb, "en we zijn gedwongen om met hem te delen."

"Ik heb een oplossing," zei de tweede taleb, "ik zal hem laten meebetalen aan de bout. Maar hij zal er niets van proeven..."

"Hoe wil je dat doen?" vroegen de anderen.

"Het is heel eenvoudig. Ik zal hem vertellen dat wij de volgende gewoonte hebben: de schapenbout koken we altijd

‘s avonds. Maar we besluiten pas de volgende morgen wie hem mag opeten. ‘s Nachts heeft iedereen een droom. Nu mag degene die de mooiste droom kan vertellen de bout helemaal in zijn eentje opeten. Dus mijn plan is duidelijk. Jij Ahmed, jij zult vertellen dat je in jouw droom de zeven hemelen hebt bezocht. En jij, Moussa, jij legt uit hoe jouw droom je de zeven planeten heeft laten zien. Dan blijf ik als rechter over en na de zeven hemelen en planeten zal ik vaststellen dat alle wereldwonderen zijn uitgeput en de bout dus niemand anders kan toekomen.”

De twee vrienden wensten elkaar geluk met zo’n slimme vriend. Het drietal keerde terug in het huisje en vertelde het verhaal aan de oude man, die ongetwijfeld een beetje teleurgesteld was, maar toch een kleine geldelijke bijdrage gaf. Vervolgens hulde hij zich in zijn burnoes (wijde wollen mantel), trok hem stevig om zich heen en sloiep in, hoopvol gestemd voor de volgende morgen.

De drie tolba volgden zijn voorbeeld en omdat jonge mannen een vaste slaap hebben, sliepen ze tot de ochtend. Maar de oude man hoorde hen nog niet snurken of hij stond op. Hij had flink honger. Voorzichtig tilde hij het deksel van de kookpot op, trok een heel klein stukje vlees van de bout af en proefde het langzaam. Wat smaakte dat verrukkelijk! Bescheiden brak hij nog een mager stukje van het middenstuk en toen, stukje voor stukje, ging hij door, totdat er diep in de nacht alleen nog maar botjes over waren. Die morgen werden onze drie vrienden opgewekt wakker. Ieder deed zijn rituele wassing en daarna dronken ze gezamenlijk een kopje koffie. De taleb die het scenario zo precies tot in de details had geregeld was voorzitter van de bijzondere vergadering. Hij opende de bijeenkomst en zei: “Jij hebt het woord, Ahmed, waarvan heb je gedroomd?” En

Ahmed vertelde met de ogen vol verrukking dat hij uit de zevende hemel neerdaalde, want zijn droom had hem langs alle heerlijkheden van de zeven sferen gevoerd. Zijn beschrijving was betoverend.

“Dat is goed, maar jij Moussa, kan jouw droom wedijveren met die van Ahmed?”

“Zeker, want de hemelse wandelingen blijven een beetje vaag en dat geldt niet voor de aardse wandelingen. Op onze planeet is de schoonheid van de natuur en de schepselen oneindig veel werkelijker en voelbaarder. Wel, mijn droom heeft me de zeven planeten laten bezoeken.”

“Na wat we nu gehoord hebben, vrees ik, o Cheik, dat voor u de wedstrijd heel moeilijk wordt. Wat hebt u gedroomd?”

De oude man streek met zijn hand over zijn gerimpelde gezicht als om het laatste spoor van een nachtmerrie te verdrijven.

“Ik heb, zo sprak hij, afschuwelijk gedroomd. Ik moet jullie bekennen dat ik door een heel gemene, brute oom ben opgevoed, die een dronkenlap, een oplichter en dief was. Hij is gestorven en hij heeft zijn verdiende loon gekregen, want deze nacht heb ik hem uit de hel zien komen. Hij had een zwart gezicht en fonkelende ogen en hij bedreigde mij met een enorme roodgloeiende, ijzeren knots, terwijl hij sprak: “Jij moet onmiddellijk deze bout opeten, anders volg je me zonder dralen naar de hel!” Ik heb hem niet durven weerstaan. Jullie moeten het mij niet kwalijk nemen. Het is niet echt mijn schuld. Wat zouden jullie in mijn plaats gedaan hebben?”

Ongerust stapten de tolba op de pan af, lichtten het deksel op en zagen alleen nog maar de botjes. Toen riep een van hen uit: “Wat doet u in het leven, oude man?”

“Ik ben een oude taleb,” zei de ander, terwijl hij bescheiden de ogen neersloeg.

Een schaterlach klonk uit de monden van de drie leerling-geleerden: zij hadden hun meester gevonden!

19. ZUID-AFRIKA

Teken de kaart.

Teken de kaart van Zuid-Afrika en duid aan:

LANDEN: *Schrijf op dit blad de naam van de hoofdstad erbij.*

Namibië hoofdstad:

Botswana hoofdstad:

Zuid-Afrika hoofdstad:

Lesotho hoofdstad:

Swaziland hoofdstad:

STREKEN: Kalahariwoestijn

GEBERGTE: Drakensbergen

STEDEN: Kaapstad
Pretoria
Johannesburg
Port Elizabeth
Durban
Bloemfontein
Kimberley

RIVIEREN: Oranje
Malopo
Limpopo
Vaal

INDUSTRIE

Duid op de kaart met de letter D aan waar er diamant wordt gevonden

Duid op de kaart met de letter G aan waar er goud wordt gevonden

Kleur de grootste drie industriegebieden paars in

LANDBOUW

Wijnbouw (druiventeelt)

Duid op de kaart aan met de letter W

Fruit (appelen, peren, sinaasappels enz.)

Duid op de kaart aan met de letter F

Suikerriet

Duid op de kaart aan met de letter S

Katoen

Duid op de kaart aan met de letter K

ZOEK op in een encyclopedie, atlas of op internet.

Vul in op dit blad.

Wat zijn de meest gesproken talen in Zuid-Afrika?

Welke taal is er het meest verwant met het Nederlands? Zoek in een liedboek een Zuid-Afrikaans lied op. Schrijf de tekst ervan over. Als de ruimte hieronder te klein is voor de tekst, schrijf de tekst dan op de achterzijde van het vorige blad. Oefen deze tekst om voor te lezen.

Zoek eens bij geschiedenis hoe het komt dat die taal zo verwant is met het Nederlands. Geef een korte uitleg.

19: AFRIKA

land	hoofdstad	woestijn	evenaars- woud	savanne	katoen	cacao	koffie	pinda	diamant D goud G koper K fosfaat F	aard- gas	aard- olie
Marokko											
Algerije											
Tunesië											
Libië											
Senegal											
Egypte											
Guinee											
Liberia											
Gabon											
Nigeria											
Congo											
Zuid-Afrika											
Zimbabwe											
Zambia											
Ethiopië											
Tsjaad											
Mali											
Botswana											
Tanzania											
Madagaskar											
Soedan											
Ivoorkust											
Benin											
Ghana											
Sierra Leone											
Gambia											
Centr.-Afrika											
Kenya											

20. AFRIKAANSE FAUNA

raadpleeg een encyclopedie of andere media en schrijf enkele korte teksten over deze Afrikaanse dieren:

apen en mensapen
kamelen en lama's
leeuwen, tijgers en andere katachtigen
natuurbehoud en bedreigde soorten
neushoorn
olifanten
paarden, zebra's en ezels

Zoek 10 dieren die in Afrika voorkomen en *maak er een tekening* van. Kies typisch Afrikaanse dieren. *Schrijf over elk dier een korte uitleg* (waar leeft het dier, wat is de levenswijze enz...?). Als er video's beschikbaar zijn, bekijk die dan.

Maak deze opdracht op tekenbladen.

---

21 CONGO, BOEROENDI (Burundi, vroeger Urundi), RWANDA (Ruanda)

1. *Teken de kaart met daarop deze drie landen.*

Teken op de kaart: Grenzen
                                    Buurlanden (hoeven niet volledig getekend te worden)
                                    5 Meren
                                    Zee
                                    Rivieren: Congo, Uele, Kasai, Oubangui

2. Zoek op en beantwoord de volgende vragen:

1. *Over welk Europees land regeerde koning Leopold II?*
2. *Hoe heette de ontdekkingsreiziger die Congo ontdekte?*
3. *In welk jaar werd Congo de 'Onafhankelijke Congostaat' onder het bestuur van Leopold II?*
4. *In welk jaar schonk Leopold II Congo aan België?*
5. *Na welke oorlog werden de landen Rwanda en Burundi aan België toegewezen?*
6. *Welke grote rivier ontspringt in Ruanda - Burundi?*
7. *Hoeveel kilometer is de bron van de rivier in vraag 6 verwijderd van de monding?*
8. *Welk land bestuurde Ruanda en Burundi vóór België deze landen bestuurde?*

9. *In welk jaar werd Congo onafhankelijk?*
10. *Teken de vlag van Congo*
11. *Teken de vlag van Rwanda.*
12. *Teken de vlag van Burundi.*
13. *In welk land gebeurde in de jaren '90 de 'genocide of volkerenmoord'?*
14. *Uit welk land was de vader van Koning Leopold II afkomstig?*
15. *Welke Europese taal wordt er in Congo gesproken?*
16. *Wat zijn de belangrijkste inheemse talen in Congo?*
17. *Hoe heet de huidige president van Congo?*
18. *Wie stichtte Leopoldstad? Hoe heet die stad nu?*
19. *Er is nog een land dat Congo heet. Hoe heet de hoofdstad daarvan?*
20. *In Congo leeft een volksstam die bekend is omwille van de kleine gestalte van de mensen. Hoe heet die volksstam?*
21. *Welke volkeren wonen in Ruanda en Burundi?*
22. *Welke mensapen leven er in Congo?*

22. NOORD-AMERIKA EN GROENLAND

Teken de kaart van Noord-Amerika en Groenland en teken daarin de volgende gegevens (groen gedrukt op dit blad)

landen: *Schrijf op dit blad de naam van de hoofdstad en het aantal inwoners van het land.*

Canada	hoofdstad:	Inwoners:
Verenigde Staten	hoofdstad:	Inwoners:
Groenland	hoofdstad:	Inwoners:
Mexico	hoofdstad:	Inwoners:

zeeën: *Schrijf op welke landen (ook niet-Amerikaanse) aan deze zeeën liggen.*

Atlantische Oceaan :

Golf van Mexico :

Labradorzee :

Noordelijke IJszee :

Hudsonbaai :

Beaufortzee :

Grote Oceaan :

Straat Bering :

Golf van Alaska :

Golf van Californië :

meren *In welke landen liggen deze meren?*

Groot Berenmeer	ligt in:
Groot Slavenmeer	ligt in:
Athabascameer	ligt in:
Winnipegmeer	ligt in:
Manitobameer	ligt in:
Bovenmeer	ligt in:
Michiganmeer	ligt in:
Huronmeer	ligt in:
Eriemeer	ligt in:
Ontariomeer	ligt in:
Great Salt Lake	ligt in:

rivieren

In welk land ontspringen deze rivieren, door welke landen stromen ze, in welke zee (of rivier) monden ze uit?

Yukon	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Mackenzie	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Snake River	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Colorado	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Rio Grande	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Mississippi	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Missouri	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Yellowstone	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Hudson	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
St. Lawrence	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:

waterval

Niagara	in welke landen: op welke rivier:

bergen

In welke landen bevinden zich deze gebergten en hoe hoog zijn ze?

Rocky mountains	in:	Hoogste top:
Mount Mac Kinley	in:	Hoogste top:
Mount Rainier	in:	Hoogste top:
Mount Whitney	in:	Hoogste top:
Orizaba	in:	Hoogste top:
Appalachen	in:	Hoogste top:
Mount Forel	in:	Hoogste top:
Kustgebergte	in:	Hoogste top:
Sierra Madre	in:	Hoogste top:

streken

North West Territories	ligt in:
Alaska	ligt in:
Baffin Land	ligt in:
Barren Grounds (2 plaatsen)	ligt in:
Labrador	ligt in:

	Brits Columbia	ligt in:
	Newfoundland	ligt in:
	Québec	ligt in:
	Verenigde Staten	ligt in:
	Far West	ligt in:
	Sierra Madre	ligt in:
	Yucatan	ligt in:
steden	Anchorage	ligt in:
	Fairbanks	ligt in:
	Vancouver	ligt in:
	Calgary	ligt in:
	Winnipeg	ligt in:
	Ottawa	ligt in:
	Québec	ligt in:
	Montreal	ligt in:
	Halifax	ligt in:
	Boston	ligt in:
	New York	ligt in:
	Philadelphia	ligt in:
	Washington	ligt in:
	Atlanta	ligt in:
	Miami	ligt in:
	New Orleans	ligt in:
	Houston	ligt in:
	Dallas	ligt in:
	Phoenix	ligt in:
	Los Angeles	ligt in:
	San Francisco	ligt in:
	Seattle	ligt in:
	Minneapolis	ligt in:
	Chicago	ligt in:
	Detroit	ligt in:
	Pittsburgh	ligt in:
	Toronto	ligt in:
	Guadalajara	ligt in:
	Mexico-City	ligt in:
	Monterrey	ligt in:

23: VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA: kaart en gegevens

Zeeën	Stille Oceaan	
	Golf van Mexico	
	Atlantische Oceaan	
Meren	Bovenmeer	in welke staten?
	Michiganmeer	in welke staten?
	Huronmeer	in welke staten?
	Eriemeer	in welke staten?
	Ontariomeer	in welke staten?
Rivieren	Hudson	in welke staten?
	Mississippi	in welke staten?
	Missouri	in welke staten?
	Arkansas	in welke staten?
	Red River	in welke staten?
	Rio Grande	in welke staten?
	Colorado	in welke staten?
	Ohio	in welke staten?
Streken	Niagara Falls	in welke staten?
	Kustgebergte	in welke staten?
	Rocky Mountains	in welke staten?
	Appalachegebergte	in welke staten?
	Mojavewoestijn	in welke staten?
	Death Valley	in welke staten?
	Sierra Nevada	in welke staten?
	Cascadegebergte	in welke staten?
	Grand Canyon	in welke staten?
	Midwest	in welke staten?
	Farwest	in welke staten?
	Everglades	in welke staten?
	Corn Belt	in welke staten?
Steden	Cotton Belt	in welke staten?
	New York	in welke staat?
	Detroit	in welke staat?
	Boston	in welke staat?
	Miami	in welke staat?
	New Orleans	in welke staat?
	Chicago	in welke staat?
	Las Vegas	in welke staat?
	Los Angeles	in welke staat?
	San Francisco	in welke staat?
	Anchorage	in welke staat?
	Seattle	in welke staat?
	Dallas	in welke staat?
	Houston	in welke staat?

aanduiden	paars:	industriegebieden
	oranje	graan (mais en tarwe)
	geel	sojabonen
	lichtblauw	katoen
	rood	citrus
	aardolie	boortorentje tekenen

Wat is de grootste staat van de USA?

Wat is de kleinste staat van de USA?

Wat is de grootste stad van de USA?

Wat is de hoogste berg en hoe hoog?

De diepst gelegen plek (land)? Hoe diep?

De langste rivier? Hoe lang?

Het aantal inwoners:

De hoofdstad:

Wat betekent DC achter de naam van de hoofdstad?

Hoe heet de eerste president?

Hoe heet de huidige president?

Waarom 13 strepen op de vlag?

Waarom 50 sterren op de vlag?

Hoe heet de vlag?

Waar zijn de 2 belangrijkste plaatsen voor ruimtevaart?

Met welk land maakt de USA de langste landgrens ter wereld?

Maak een lijst van de 13 staten die de USA opgericht hebben. De stichtende staten liggen alle aan de oostkust (Atlantische Oceaan) en zijn toegetreden tussen 1787 en 1790.

Lees het verhaal van de Apache-indianen en teken een tipi.

24. VERENIGDE STATEN: de Nationale Hymne

Speel de melodie op een instrument (blokfluit of ander instrument)

Schrijf de vertaling van de tekst op.

VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA

NATIONALE HYMNE

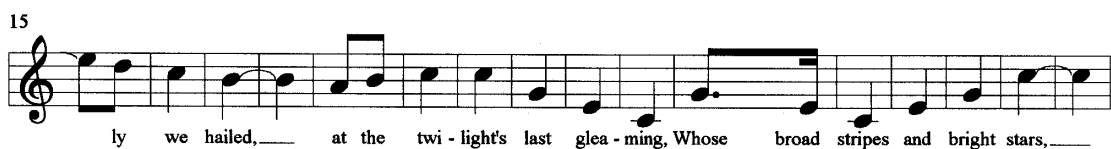
Componist onbekend. Eerste opvoering: 1814

1

Oh say! Can you see by the dawns ear - ly light, What so proud

15

ly we hailed, at the twi - light's last glea - ming, Whose broad stripes and bright stars,

31

thro' the pe - ri - lous fight, O'er the ram - parts we watch'd were so gal - lant -

46

ly strea - ming? And the roc - ket's red glare, the bombs bur - sting in air, Gave

62

proof thro' the night that our flag was still there. And the roc - kets red glare

79

the bombs bur - sting in air gave proof thro the night that our flag

94

was still there.

25. DAKOTA HYMNE

Speel minstens 2 stemmen op een instrument (blokfluit of ander)

Schrijf de vertaling van de tekst op.

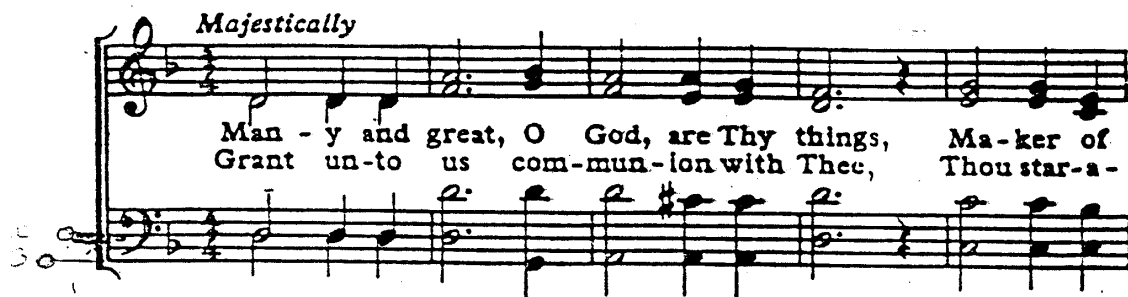
DAKOTA HYMN (Lacquiparle)

27

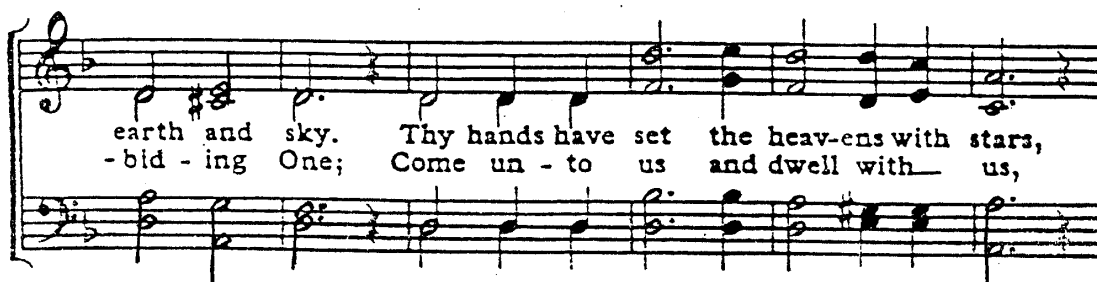
Paraphrased by
Philip Frazier of the Dakotas

430513,
United States-Indian

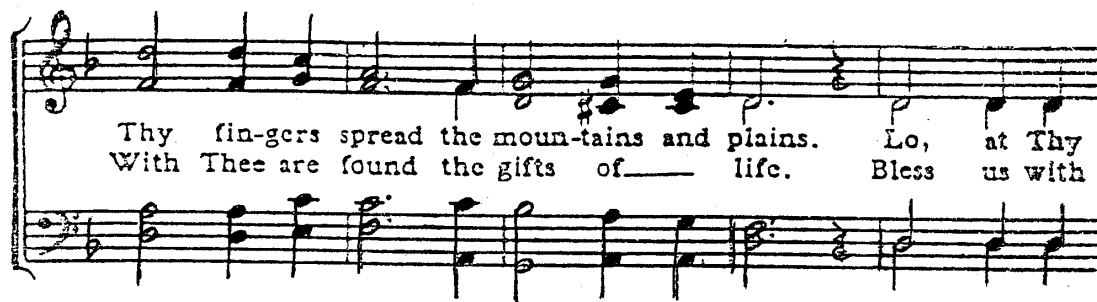
Majestically

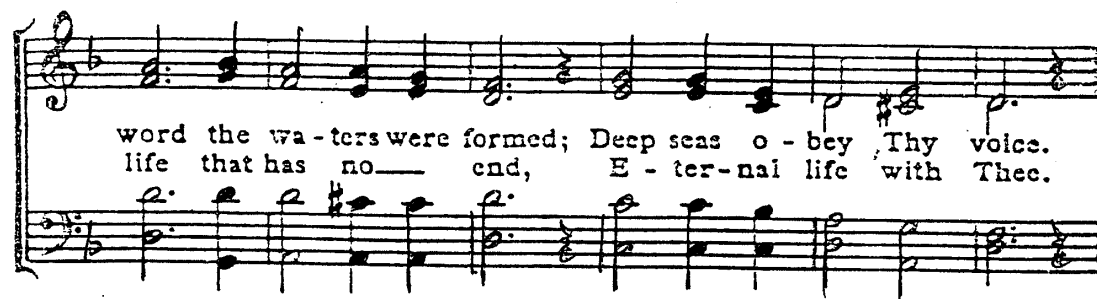
Man - y and great, O God, are Thy things, Ma - ker of
Grant un-to us com-mun-ion with Thee, Thou star-a-

earth and sky. Thy hands have set the heav-ens with stars,
-bid - ing One; Come un - to us and dwell with us,

Thy sin-gers spread the moun-tains and plains. Lo, at Thy
With Thee are found the gifts of life. Bless us with

word the wa-ters were formed; Deep seas o - bey Thy voice.
life that has no end, E - ter-nal life with Thee.

From "The Dakota Indian Hymnal." Words reprinted by permission of
the National Board of the Young Women's Christian Associations of the
United States of America.

HET VERGAAN VAN DE WERELD

De geesten leefden nog op aarde. Er was een plaats hier op aarde waar de geesten woonden. Het was een grote tipi. Later veranderde deze in een grote berg, maar die berg heeft nog de vorm van een tipi. Vijandendoder, de zoon van Zoni en Witgeschilderde Vrouw, had de mens alle menselijke eigenschappen en zijn eigen ziel gegeven. Daardoor waren alle mensen gelijkend. Toen, op een dag, zagen de geesten de hemel in brand staan. De hele hemel was rood, net als bij een grote bosbrand. De geesten zeiden dat ze erheen wilden gaan en de brand laten ophouden. Ze zeiden: “Voor we gaan, zullen we alle mensen verschillend van elkaar maken. Enkelen zullen lelijk zijn, anderen mooi; sommigen zullen verstandig zijn, anderen dom; sommigen zullen dik zijn, anderen mager; sommigen zullen lang zijn, anderen kort.” Zij maakten dus dat alle wezens verschillend waren en ze leerden hen allerlei ambachten. Sommigen maakten zij tot goede jagers, anderen tot goede mandenvlechters. Toen gingen de geesten de lucht in om het vuur in de hemel te blussen. Ze blusten het, maar kwamen nooit meer terug. Het was de laatste keer geweest dat de mensen geesten op aarde gezien hadden.

Rotsen zijn levende wezens, net als bomen of planten of dieren of stuifmeel. Zij zijn het gebeente van de wereld. Zonder hen zou er geen vastheid in de wereld zijn, alles zou kleverige modder zijn. Als de mensen de rotsen goed behandelen, zullen ze de mens geen kwaad berokkenen. Maar als ze niet goed behandeld worden, zullen ze op de een of andere dag de mensen van de rots doen vallen en hem bezeren of hem een of ander letsel laten oplopen.

Alles heeft leven: de rotsen, bomen, het gras, de planten. Aanvankelijk konden ze allemaal spreken als mensen in dezelfde taal. De taal van de Apachen. Maar dat beviel de geesten niet. Zij vonden het niet juist dat alle verschillende wezens dezelfde woorden gebruikten. Dat was te eentonig en de mensen zouden er genoeg van krijgen. Ze houden ervan te horen hoe de vogels zingen en de honden blaffen en te zien hoe er allerlei gebeurt. Om aan de dingen meer verscheidenheid te geven, gaven de geesten aan alle verschillende dingen verschillende stemmen en verschillende manieren.

Maar alle dingen hebben magische machten; ook

al spreken ze niet tot de mens. Ze houden de mens in de gaten en letten op wat hij nodig heeft. Ze merken het als de mens niets heeft om zich te beschermen en dan maken ze zich kenbaar aan de mens en spreken tot hem. Zij nemen dan een mensengedaante aan en zeggen: “Waarom gebruik je me niet om uw volk te helpen?”

Maar alle dingen hebben twee manieren. Vuur bijvoorbeeld helpt de mens als hij het goed behandelt. Maar als de mens het op de verkeerde manier gebruikt, dan brengt het schade toe. Zo is het ook met een paard. Als je het slecht behandelt zal het dat niet vergeten en de mens op de een of andere dag van zich afwerpen. Of het kan dan gebeuren dat zelfs een goed paard door een klein ongeval al zal sterven, zodat de mens zonder paard zal zijn.

Als de blanke man het stuifmeel van de velden ziet, dan denkt hij dat dit niets is. Maar de indiaan weet dat dit leven is. Soms spreekt het stuifmeel tegen de indiaan en zegt: “Waarom schenk je geen aandacht aan mij? Wij zijn toch het pad van het leven?”

Men zegt dat wanneer de aarde niet meer zal deugen om het leven te onderhouden, de mensen dan zullen opstijgen naar een plaats boven de tegenwoordige aarde en hemel. Net zoals ze uit de onderwereld opgestegen zijn om op de aarde te komen. De zon en de maan zullen van deze aarde opstijgen. Het zal hier dan duister zijn en de mensen zullen de zon en de maan volgen. De geesten hebben deze aarde gemaakt en hebben nog materiaal genoeg over om nóg twee hemelen en werelden te maken. Dat materiaal is nu ergens onder een berg en Witgeschilderde Vrouw draagt er zorg voor.

Reeds één keer hebben de geesten de aarde vernietigd. Dat gebeurde door het water, in de tijd dat de mensen uit de onderwereld waren gekomen. In de toekomst zal de aarde een tweede keer vernietigd worden. Dat zal dan door het vuur gebeuren. Dat zal gebeuren wanneer Vijandendoder terug zal komen. Maar Vijandendoder zal eerst voor de indianen zorgen en hen zenden naar een plaats boven de tegenwoordige hemel en aarde. De aarde daarboven, waar de indianen naar toe zullen gaan is nog niet gemaakt, maar zal gemaakt worden uit het materiaal dat bewaard wordt.

Zeeën: *Welke landen liggen aan deze zeeën?*
Stille Oceaan

Golf van Mexico

Caribische Zee

Atlantische Oceaan

Straat van Magallanes

Panamakanaal

Rivieren *In welk land ontspringt de rivier, door welke landen stroomt ze en in welke zee (of rivier) mondt ze uit?*

Amazone   ontspringt in:
                         stroomt door:
                         mondt uit in:

Orinoco   ontspringt in:
                         stroomt door:
                         mondt uit in:

Magdalena   ontspringt in:
                         stroomt door:
                         mondt uit in:

Rio Negro   ontspringt in:
                         stroomt door:
                         mondt uit in:

Marañon   ontspringt in:
                         stroomt door:
                         mondt uit in:

Ucayali   ontspringt in:
                         stroomt door:
                         mondt uit in:

Paraná   ontspringt in:
                         stroomt door:
                         mondt uit in:

Iguaçu   ontspringt in:
                         stroomt door:
                         mondt uit in:

Uruguay	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Rio de la Plata	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in:
Titicacameer	ontspringt in: stroomt door: mondt uit in: Op welke hoogte ligt dit meer?

Streken

Llanos	in welke landen?
Selvas	in welke landen?
Campos	in welke landen?
Gran Chaco	in welke landen?
Yucatan	in welke landen?
Patagonië	in welke landen?
Minas Gerais	in welke landen?
Bahia	in welke landen?
Mato Grosso	in welke landen?
Vuurland	in welke landen?
Amazonas	in welke landen?

Bergen

Andes (Cordillera de los Andes)	in welke landen?	
Hoogland van Brazilië	in welke landen?	
Hoogland van Guyana	in welke landen?	
Huascaran	in welk land:	hoogte:
Illimani	in welk land:	hoogte:
Aconcagua	in welk land:	hoogte:

steden

	<i>In welk land ligt de stad en hoeveel inwoners heeft de stad?</i>	
Mexico City	in:	Inwoners:
Maracaibo	in:	Inwoners:
Belem	in:	Inwoners:

Rio de Janeiro	in:	Inwoners:
Brasilia	in:	Inwoners:
Sao Paulo	in:	Inwoners:
Buenos Aires	in:	Inwoners:
Santiago de Chile	in:	Inwoners:
La Paz	in:	Inwoners:
Lima	in:	Inwoners:
Havana	in:	Inwoners:

eilanden *Tot welk land behoort het eiland (eilanden)?*
Cuba

Bahama's

Jamaica

Antillen

Falkland (Malvinas)

Welke landen van Midden- en Zuid-Amerika liggen op de evenaar?

Welke landen van Midden- en Zuid-Amerika liggen op de Kreeftskeerkring?

Welke landen van Midden- en Zuid-Amerika liggen op de Steenbokskeerkring?

In Afrika en Azië liggen op de keerkringen steeds woestijnen. Is dat in Midden- en Zuid-Amerika ook? Zo ja, welke?

Teken ook de volgende zaken erbij en schrijf op dit blad tot welk land het behoort of er in voorkomt:

Paaseiland :

Galápagoseilanden :

Adelaide-eilanden :

Evenaar :

Steenbokskeerkring :

28. Een verhaal uit **Mexico**:

Lees, lees voor, beantwoord de vragen, teken de Quetzalcoatl

QUETZALCOATL

Het rijk van de Azteken (Mexicanen) is een van de hoogtepunten van de Amerikaanse cultuur geweest. De Azteken vertelden dat hun cultuur afkomstig was van de Tolteken, die meer in het noorden hadden gewoond, maar ten onder waren gegaan. De Tolteken waren zeer bekwaam in het bewerken van edele metalen, in vederwerk, in weven en schilderen en in de bouwkunst. Zij waren uitstekende landbouwers en kweekten tamme vogels van allerlei kleuren en kweekten ook zangvogels. Dat was hen geleerd door Quetzalcoatl (= *gevederde slang. De quetzal was een vogel met groene veren. Deze veren werden door de indianen graag gebruikt om zich op te smukken*). Er was voor de Quetzalcoatl een hoge tempel gebouwd. Daarin lag zijn beeld, toegedekt met doeken. De Quetzalcoatl had een vogelsnavel en was afschuwelijk lelijk.

Nu waren er drie wijze tovenaars die onheil aankondigden.

Titluacan (= *Rokende Spiegel*), een van die tovenaars, ging naar Quetzalcoatl en hield hem een spiegel voor. Toen pas zag Quetzalcoatl hoe lelijk hij was, met ingezonken ogen en wangen en gezwollen oogleden. Hij voelde zich onwel worden en oud. Titluacan gaf hem pulque (= *agavewijn*) te drinken. Toen vroeg Quetzalcoatl waar hij heen moest gaan. Titluacan zei: "Je moet naar de oosterkim gaan. Daar wacht een oude man op je. Je zal met hem spreken en je zal in een jongeling veranderen, je zal opnieuw kind worden."

Maar Titluacan werd een boze tovenaar en bracht veel leed over de indianen. Quetzalcoatl had medelijden met zijn volk. Hij besloot om zijn woonplaats te verlaten en naar Tlapallan te gaan. Hij liet al zijn huizen van schelpen en zilver vernielen en zijn kostbaarheden liet hij in ontoegankelijke bergkloven verbergen. De vruchtbomen veranderde hij in doornstruiken. De mooie vogels liet hij vrij en ze vlogen voor hem uit

naar de zee kust. Toen vatte Quetzalcoatl zijn reis aan.

Hij kwam op een plaats waar een zeer grote boom stond. Daar wierp hij een steen naar de boom. De steen bleef in de schors steken en die is nu nog te zien.

Toen ging hij verder en zette zich neer om uit te rusten. Hij keek nog eens om naar zijn land en weende. Zijn tranen waren hagelstenen en doorboorden de steen. De afdrukken van zijn handen en zijn achterwerk werden in de steen afgedrukt en zijn nog steeds te zien.

Hij kwam aan een brede rivier en liet er een brug over bouwen.

Hij kwam op een plek waar de geesten hem wilden dwingen om terug te gaan. Zij vroegen hem: "Waar ga je heen?" Hij antwoordde: "Naar Tlapallan, de Zon heeft mij geroepen." De geesten zeiden dat hij verder mocht gaan als hij de kunst van de Tolteken bij hen zou laten. Daar gaf hij hen de goudsmeedkunst, de juwelierskunst, de beeldhouwkunst, de bouwkunst, de schilderkunst en de vederwerkkunst.

Verderop kwam hij nog een geest tegen die hem de doorgang belette, tenzij hij dronk van de drank die de geest gemaakt had. Quetzalcoatl dronk en viel in slaap.

Toen hij weer wakker was trok hij over de bergen Popocatepetl en Iztactepetl. Er viel sneeuw en zijn dienaren stierven.

Zo trok Quetzalcoatl verder en gaf alle bergen namen, gelijk hij aan alle dingen op aarde namen heeft gegeven.

Toen hij aan de kust kwam, bouwde hij een vlot van slangen en voer op zee. Hij legde al zijn sieraden af, zijn masker van turkoois en zijn prachtige vedertooi. Toen verbrandde hij zichzelf. Zijn as dwarrelde omhoog en daaruit kwamen alle soorten vogels met prachtig gekleurde veren voort. Zijn hart steeg op naar de hemel en is de Morgenster geworden. Vier dagen na zijn dood was hij gebeente en na acht dagen verscheen hij als

de grote ster, de ster Quetzalcoatl. Hij was een god geworden.

De indianen geloofden dat Quetzalcoatl weer terug zou komen in een jaar met gelijk kalenderteken als het jaar van zijn geboorte. Dat was het jaar 'I riet'. het jaar 1519 was het jaar 'I riet' en toen keizer Moctezuma vernam dat er mensen met een blanke huidskleur op hertenmonsters (= *paarden*) en vele merkwaardige dingen aan de oostkust geland waren, stuurde hij gezanten

en sprak: "De heer Quetzalcoatl is gekomen; gaat en ontvangt hem en luistert aandachtig wat hij zegt."

Maar het was Hernando Cortés. Nog in datzelfde jaar bestormde zijn leger troep de grote piramide van Cholula, waarop een tempel van Quetzalcoatl stond. Cortez veroverde het hele land en noemde het Nieuw-Spanje. Later werd het Mexico genoemd.

quetzalcoatl op een vlot van slangen.

29 MIDDEN- EN ZUID-AMERIKA

Vul in

Vergelijk deze lijst met die van Afrika

land	hoofdstad	woestijn	evenaars- woud	savanne	banan- en	cacao	koffie	Runden Scha- pen	diamant D goud G koper K fosfaat F	sui- ker- riet	aard- olie
Mexico											
Guatemala											
Honduras											
Nicaragua											
Costa Rica											
Panama											
Colombia											
Venezuela											
Guyana											
Suriname											
Frans Guyana											
Brazilië											
Uruguay											
Paraguay											
Bolivië											
Argentinië											
Chili											
Peru											
Ecuador											
Cuba											
Haïti											
Dominicaanse Republiek											
Jamaica											
Bahama's											

30 EL DORADO

*Tekening El Dorado (teken zelf El Dorado in kleur op een tekenblad)
gedicteerde tekst uit Winkler Prins encyclopedie:*

El Dorado is sinds het begin van de 16e eeuw de naam van het legendarische Goudland dat in de binnenlanden van Zuid-Amerika gelegen zou zijn. Een luitenant van Pizarro zou het eerst deze naam aan Peru hebben gegeven. De legende dankt haar ontstaan aan verhalen over een offerplechtigheid die in Colombia werd gehouden en waarbij het stamhoofd, met goudpoeder bestrooid, aan Guatavita, de god van het meer, offers bracht en daarna in het meer afdaalde om zich van het goud te reinigen. Tot in de 2e helft van de 18e eeuw heeft men naar dit Goudland gezocht.

31 DE COLORES

*Leer de 2 stemmen op blokfluit spelen of op een ander instrument.
Zoek of vraag de vertaling van de tekst en schrijf hem op.
Zing het lied samen met iemand anders in 2 stemmen.*

DE COLORES

Mexikaans lentelied

traditional
Copyright © 2001 by Luc Cielen

De co - lo - res, de co - lo - res se vis - ten los cam - pos en la pri - ma
Canta ..... el gal - lo, cant' el gal - lo con el qui - ri qui - ri qui - ri qui - ri

ve - ra De co - lo - res de co - lo - res son los pa ja
qui - ri La gal - li - na, la gal - li - na con el ca - ra

ri - tos que vien - en d'a fuer - ra De co - lo - res, de co
ca - ra, ca - ra, ca - ra, ca - ra. Los pol - lue - los, los pol -

- lo - res, es el ar - co i - ris que ve - mos lu - cir, Y por
lue - los con el pio pio pio pio pio pio pio pio pio.

e - so los gran - des a - mo - res de mu - chos co - lo - res me gus - tan a mi.

Teken de kaart met de onderstaande gegevens erop.

zee: *Vul achter de naam van de zee in welke landen aan die zee liggen.*

Timorzee

Arafurazee

Koraalzee

Stille Oceaan

Tasmanzee

Indische Oceaan

Straat Bass

Straat Cook

Bismarckzee

land *Vul achter de naam van het land de naam van de hoofdstad in.*

Papua Nieuw-Guinea   hoofdstad:

Salomoneilanden   hoofdstad:

Nieuwe Hebriden   hoofdstad:

Nieuw-Caledonië   hoofdstad:

Nieuw-Zeeland   hoofdstad:

Australië   hoofdstad:

Tasmanië   hoofdstad:

gebied *Schrijf erbij in welk land het gebied (streek) ligt.*

West-Australië

Noordelijk Territorium

Queensland

Nieuw-Zuid-Wales

Zuid-Australië

Noordereiland

Zuidereiland

rivier *Schrijf erbij in welk land de rivier stroomt en in welke zee ze uitmondt*

Darling land: Mondt uit in:

Cooper Creek land: Mondt uit in:

woestijn Gibsonwoestijn
Grote Zandwoestijn

Op welke breedtecirkel liggen deze woestijnen?

bergen *In welk land? Schrijf het erbij.*

Kimberley Plateau land:

Great Dividing Range land:

Darling Range land:

Maokegebergte land:

Nieuw-Zeelandse Alpen land:

Ruapehu land:

Mount Cook land:

Mount Cosciusko land:

hoogte:

hoogte:

steden *Schrijf erbij in welk land de stad ligt en het aantal inwoners van de stad. Duid ook aan of de stad in het noorden, het oosten, het zuiden, het westen of het centrum van het land ligt. Voorbeeld: .... ligt in het oosten van Australië*

Perth In: Inwoners:

Alice Springs In: Inwoners:

Brisbane In: Inwoners:

Sydney In: Inwoners:

Canberra In: Inwoners:

Melbourne In: Inwoners:

Hobart In: Inwoners:

Adelaide In: Inwoners:

Port Moresby In: Inwoners:

Auckland In: Inwoners:

Wellington. In: Inwoners:

*Uit welke cultuur komen deze afbeeldingen ,
In welk land vind je deze cultuur?
Schrijf zelf een tekst over deze cultuur en de mensen. De tekst mag op dit blad worden
geschreven. Maar maak eerst een kladtekst.*

33: OCEANIE FAUNA

De fauna van Oceanië kent bepaalde dieren die alleen daar voorkomen. Beschrijf 5 dieren en maak er een tekening over (eigen tekst en tekening maken).

---

34. OCEANIË EEN VERHAAL UIT NIEUW-ZEELAND

Lees, lees voor, beantwoord de vragen en maak een tekening over het verhaal.

In heel oude tijden, toen er nog reuzen op aarde waren, leefden de drie gebroeders Maui samen in een huis. Om ze van elkaar te onderscheiden werd de oudste Maui-moea genoemd, de tweede heette Maui-roto en de jongste noemde men Maui-potiki.

De twee oudsten waren groot van gestalte en waren tot vele krachttoeren in staat.

De jongste, Maui-potiki, was wat kleiner en zwakker en daarom beschouwden de twee anderen hem als hun slaafje. Ze lieten hem hout halen en water dragen en als ze aan het eten waren gaven ze hem slechts een klein deel.

Het enige dat deze reuzen echt boeide, was vissen. Telkens als de oudste twee er op uit voeren smeekte de jongste om mee te mogen. Maar hij werd altijd weggestuurd en moest thuisblijven. Kwamen ze dan terug van de visvangst, dan moest Maui-potiki het vlees en de vis klaarmaken. De beide broers deden zich dan te goed en wierpen de beenderen en de graten naar Maui-potiki om ze af te knagen.

Tot nu toe had Maui-potiki zich altijd aan de twee anderen onderworpen, maar op zekere dag werd het hem teveel. Toen zijn broers uitvoeren om te gaan vissen, zei hij heel beslist:

- Ik ga mee.

De twee broers verboden hem dat en scholden hem uit. Ze duwden hun boot vanaf het zand in het water en voeren weg.

Maar Maui-potiki sprong op de voorsteven en liet zich daar niet meer van weggagen.

Toen ze op de plek gekomen waren, waar ze wilden vissen, zeiden de broers:

- Waarmee ga je vissen? Je hebt niet eens een angel.

- Hiermee, zei Maui-potiki en hij trok zijn onderkaak uit zijn hoofd, bond ze aan een lijn en wierp ze in het water.

Toen hij de lijn wilde ophalen, lukte hem dat niet. Hij trok zo hard hij kon. Ofwel hing er een heel zware vis aan de lijn, of ze was ergens vastgeraakt. Hij trok en trok. Langzaam aan kwam de lijn naar boven en ten slotte zagen de broers dat Maui-potiki met zijn onderkaak een heel eiland uit de zee omhoogtrok.

Dat was een krachttoer die enorm veel indruk maakte en sindsdien gaven ze hem toch een iets groter deel van de buit dan voordien.

Nu durfde Maui-potiki wat meer dan vroeger. Hij ging nu vaak wat rondzwerven terwijl zijn broers op jacht waren. Dan nam hij altijd zijn fluit mee waarop hij graag blies als hij ergens alleen zat.

Zo kwam hij eens bij het huis van de oude Hine-noei-a-te-po, een heks, wiens naam betekende: Kleindochter van de Nacht. Het was een heks en de drie broers hadden al vele afschuwelijke verhalen over haar gehoord. Die heks was heel hebzuchtig en bewaakte haar bezittingen met de grootste angstvalligheid. Iedereen die in de buurt kwam, doodde ze. Daarom bleven de broers ook altijd uit haar buurt.

Maar de jongste kreeg nu zin om de bezittingen van de oude heks te bekijken. Hij kwam

boven op een heuvel en zag van daar op het huis en de akkers van de oude vrouw. Hij zette zich neer en begon op zijn fluit te spelen. De oude heks hoorde de tonen van de fluit en riep tegen haar slaven:

- Pas op! Daar is een mens in de buurt. Pas toch goed op. Als hij straks de heuvel afkomt en hij loopt op zijn voeten, met zijn hoofd naar boven, dan is het een mens. Grijp hem dan en sla hem dood. Maar als hij op zijn handen loopt, met het hoofd naar beneden, laat hem dan maar gaan, dan is hij een van de onzen.

Van zodra Maui-potiki dat gehoord had, stopte hij met fluitspelen, stak de fluit op zak en daalde de heuvel af, terwijl hij ervoor zorgde op zijn handen te lopen. De slaven lieten hem doorgaan en deden hem niets. Zo liep hij recht naar de voorraadkamer van de heks. Daar vond hij een hele hoop aardknollen. Hij raapte er enkele op, stak ze in een doek dat hij om zijn middel bond en liep terug naar huis op dezelfde manier als hij gekomen was. Thuis kookte hij van de knollen en at ze met veel smaak op.

Toen de broers thuiskwamen en hem weer de resten van hun eten toegooide, raakte hij de beenderen en graten niet aan, maar haalde een knol tevoorschijn en begon daar smakelijk van te eten.

Toen riep de oudste:

- Wat ben je daar aan het eten?
- Uitstekend voedsel, antwoordde Maui-potiki, wil je er ook eens van proeven?

Hij wierp wat knollen naar zijn broers. Die aten ervan en vonden het bijzonder lekker eten.

- Hoe kom je daar aan? vroegen ze.
- O, heel eenvoudig, zei Maui-potiki. Deze morgen ben ik naar de akker van de oude heks gegaan. Ik ben op de heuvel gaan zitten en heb wat op mijn fluit gespeeld. Toen hoorde ik de oude vrouw zeggen: Pas op, daar komt iemand aan. Als hij op zijn voeten loopt, met het hoofd naar boven, laat hem dan door, want hij is een van de onzen. Als hij op zijn handen loopt, met het hoofd naar beneden, moet je hem doodslaan.

Maui-moea, de oudste, wilde niet wachten tot de volgende dag om ook naar de heks te gaan om van die lekkere knollen te halen. Hij liep naar de heuvel, pakte de fluit en blies er op. Toen liep hij de heuvel af, en zorgde ervoor dat hij op zijn voeten liep, het hoofd naar boven, zoals Maui-potiki had gezegd. De slaven van de oude vrouw lagen op de loer en toen ze hem zagen komen, grepen ze hem vast en brachten hem bij hun meesteres. De oude vrouw pakte Maui-moea vast en drukte hem tussen haar dijen dood. Dat was de eerste keer dat er op de wereld een mens stierf.

35: ANTARCTICA

Teken een kaart met daarop:

- zee**   Rosszee
                  Weddellzee
                  Indische Oceaan
                  Atlantische Oceaan
                  Stille Oceaan
- bergen**   Mudgebergte
                  Mont Kirkpatrick   hoogte:
- gebied**   Antarctica is verdeeld onder enkele landen.
                  Kleur de gebieden in zoals hieronder is aangegeven.
                  Chili   geel
                  Argentinië   oranje
                  Groot Brittannië rood
                  Noorwegen   paars
                  Australië: donker blauw
                  Frankrijk   Lichtblauw
                  Nieuw-Zeeland   groen

Teken de weg van Amundsen in 1911

Teken de weg van Scott in 1911-1912

---

36. ANTARCTICA FAUNA

Teken en schrijf een tekst over 2 diersoorten die op Antarctica te vinden zijn.

DE PLANETEN

De aarde is een planeet. Ze draait rond de zon. Ze is de derde planeet vanaf de zon gezien. De volgorde van de planeten, gezien vanaf de zon is:

1. Mercurius, de snelle planeet.
2. Venus, die ook morgen- of avondster genoemd wordt.
3. Aarde, de blauwe planeet.
4. Mars, de rode planeet.
5. Jupiter, de grootste planeet.
6. Saturnus, de planeet met de ringen.
7. Uranus
8. Neptunus
9. Pluto

Mercurius en Venus noemt men binnenplaneten, omdat ze tussen de zon en de aarde bewegen.

Mars, Jupiter, Saturnus, Uranus, Neptunus en Pluto zijn buitenplaneten, omdat ze verder van de zon af staan dan de aarde.

Mercurius en Venus kan je alleen 's morgens of 's avonds zien, nooit midden in de nacht. Dat komt omdat ze, vanaf de aarde gezien, altijd dicht bij de zon staan.

Jupiter kan je nu heel duidelijk aan de avond-, nacht- en ochtendhemel zien staan.

DE ZON

De zon is een van de miljarden sterren die doorheen de ruimte bewegen. Onze zon is niet de enige ster waarvan we weten dat er planeten omheen draaien.

De zon is het centrum van ons zonnestelsel.

De afstand zon-maan is ongeveer 150 miljoen kilometer. Astronomen noemen deze afstand een astronomische eenheid (AE). Ze gebruiken die maat om afstanden in de ruimte te meten.

De temperatuur aan de oppervlakte van de zon bedraagt meer dan 6.000 graden. Op de aarde is de temperatuur gemiddeld slechts ongeveer 10 graden.

De zon beweegt met een snelheid van 250 km per seconde doorheen ons melkwegstelsel.

Dat is ..... km per minuut, of ..... per uur.

Als de zon, van op de aarde gezien, achter de maan staat, zien we een zonsverduistering.

DE AARDE

De aarde draait in 365 dagen rond de zon. Eigenlijk doet de aarde er 365,25 dagen over. Maar voor het gemak rekent men 365 dagen. Om de vier jaar wordt er dan een dag toegevoegd, zodat we eens in de vier jaar min of meer juist zijn. Om op één jaar rond de zon te draaien moet de aarde bewegen met een snelheid van bijna 30 km per seconde.

Dat is ..... km per minuut of ..... km per uur.

De aarde draait op zichzelf ook rond, om haar eigen as, die door de polen loopt. Op 24 uur tijd draait de aarde eenmaal rond. De snelheid aan de evenaar is dan: 40.000 km gedeeld door 24. Dat is ..... km per uur. Als we vanuit België de omtrek van de aarde meten, rondom de pool, dan vinden we ongeveer 24.000 km. Hoe snel draaien we hier in Kalmthout dan rond?

DE MAAN

De aarde heeft een trouwe metgezel in de ruimte. Het is de maan. De maan draait om de aarde en blijft altijd met dezelfde kant naar de aarde gericht. Zo komt het dat we nooit de achterkant van de maan kunnen zien. De maan draait in iets minder dan 28 dagen rond de aarde. De afstand van de aarde tot de maan bedraagt gemiddeld 300.000 km. De maan weerspiegelt het zonlicht naar de aarde. Het licht beweegt met een snelheid van 300.000 km per seconde. Hoe lang duurt het dan voor het licht van de maan op aarde aankomt?

SCHIJNGESTALTEN VAN DE MAAN

De zon beschijnt de oppervlakte van de maan. Als de maan, vanaf de aarde gezien, recht tegenover de zon staat, zien we op aarde de hele maanschijf door de zon verlicht. We noemen dat Volle Maan. De Volle Maan komt altijd op als de zon onder gaat en gaat onder als de zon opkomt.

Als de maan aan dezelfde kant van de aarde staat als de zon is het Nieuwe Maan. De zon beschijnt dan de achterkant van de maan, maar die kunnen we van op aarde niet zien. Omdat het zonlicht zo fel is, kunnen we de maan trouwens helemaal niet zien. Het is dan Nieuwe Maan.

SCHIJNGESTALTEN VAN DE MAAN

Een dag na Nieuwe Maan kunnen we kort na zonsondergang in het westen een heel smalle maansikkel zien. Die wordt elke avond wat groter en de maan gaat ook elke avond wat later onder. Na een week is de maan half verlicht: het is dan Eerste Kwartier. De bolle, verlichte kant van de maan is naar de zon gericht. Als je langs de linkerkant van de verlichte maan een lijn trekt, kan je de letter P maken. De P van Première Lune, wat hetzelfde is als Eerste Kwartier.

Een week na Volle Maan, staat de bolle verlichte kant van de maan aan de andere kant. De maan komt dan ook pas na middernacht op en gaat 's morgens pas onder als het alweer licht is. Aan de vlakke kant van de maan kan je dan een lijn trekken waardoor je de letter d maakt: Dernière Lune of Laatste Kwartier.

Beantwoord de volgende vragen:

Hoe lang (dagen, uren en minuten) duurt de omloop van de maan rond de aarde?

Hoe lang (dagen, uren, minuten) duurt het tussen twee opeenvolgende volle manen?

Hoeveel weeg je op de maan?

BEWEGING VAN DE PLANETEN

Als je regelmatig naar de sterrenhemel kijkt, zie je dat de maan en de planeten altijd dezelfde baan aan de hemel volgen. Die baan loopt doorheen de sterrenhemel. De sterren worden door de mensen verbonden tot sterrenbeelden. De sterren die op de baan van de planeten staan, vormen de zodiak of dierenriem. Zon, maan en planeten bewegen van west naar oost doorheen de dierenriem. Sommige planeten lopen nu en dan ook van oost naar west. De twaalf beelden van de dierenriem zijn:

	<i>Nederlandse naam</i>	<i>Latijnse naam</i>	<i>symbool</i>
1.	ram	a....	...
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			

38. OP AARDE

CONTINENTEN EN WERELDDELEN

Een continent is een aaneengesloten gebied van land. Op de aardoppervlakte zien we 6 grote continenten:

1. Het Euraziatisch continent
2. Het Afrikaanse continent
3. Het Noord-Amerikaanse continent (waarbij ook Groenland)
4. Het Zuid-Amerikaanse continent
5. Het Australische continent
6. Het Antarctische continent.

Een continent is in het Nederlands niet helemaal hetzelfde als een werelddeel. We kennen 5 werelddelen:

1. Europa
2. Azië
3. Afrika
4. Amerika
5. Oceanië

Let op: Zet bij het overschrijven van het dictee de continenten en de werelddelen in volgorde van grootste naar kleinste. Je kan dit onder andere opzoeken op internet of misschien ook wel in het Guinness recordboek.

OCEANEN

Twee derde van de aardoppervlakte is bedekt met water. Grote wateroppervlakken noemt men oceanen, naar de Griekse god Okeanos. De grote oceanen zijn:

1. De Atlantische Oceaan, genoemd naar het mythische land Atlantis.
2. De Grote of Stille Oceaan.
3. De Indische Oceaan.

De zuidelijke helft van de aardbol bevat veel meer oceaanwater dan de noordelijke helft.

Let op: zet ze bij het overschrijven in volgorde van groot naar klein.

GEBERGTE

Als je de aarde bekijkt, zie je twee grote gebergteketen. De ene bergketen loopt van pool tot pool over de aardbol. Het zijn het Rotsgebergte en het Andesgebergte op de Amerikaanse continenten.

Het tweede loopt van west naar oost over de aarde. Het begint in Afrika met het Atlasgebergte, gaat verder in de Pyreneeën en de Alpen, komt via Taurus- en Kaukasusgebergte in het Himalayagebergte en eindigt in de Zuidoost-Aziatische eilanden.

Op een transparante wereldbol zie je dat deze twee gebergten een groot kruis vormen.

BEWEGING

De lucht omheen de aarde behoort ook tot de aarde. Die lucht is voortdurend in beweging. Dat voelen we aan de wind, dat zien we in de voortschuivende wolken. Het water van de oceanen en de zeeën is ook voortdurend in beweging: dat zien we aan eb en vloed, aan de golven en de branding. Maar de aardkorst zelf is ook in beweging. De dunne vaste aardkorst drijft op een vloeibare hete onderlaag. Die aardkorst valt uiteen in aardplaten die over en onder elkaar of tegen elkaar schuiven. Soms merken we die beweging: dan is er een aardbeving. Het Himalayagebergte is ontstaan door een botsing van de aardplaat onder India tegen de aardplaat onder Azië.

WOLKEN

Waterdamp in de lucht vormt wolken. Deze wolken kunnen verschillende vormen aannemen. De mooiste en meest bekende wolkenvorm is de cumuluswolk. Cumuluswolken zijn hoge stapelwolken. Ze kunnen van ongeveer 500 m hoogte tot meer dan 13 km hoogte reiken. Ze zijn dragers van onweer, dat soms zeer hevig kan zijn. Hoge veerachtige, pluimachtige wolkjes, die een witte sluier vormen heel hoog aan de hemel, zijn cirruswolken. Stratuswolken zitten altijd dicht bij de aardoppervlakte. Nimbostratuswolken zorgen voor het grijze, eentonige weer. Ze brengen dikwijls regen mee. Een bijzondere wolkensoort is de mist. Hij ontstaat als de grond koud is, en de waterdamp op lage hoogte condenseert.

VULKANEN

De dunne aardkorst, tussen 6 km en 40 km dik, rust op vloeibaar heet gesteente. Dat heet magma. Nu en dan smelt gesteente uit de aardkorst of dringt magma in spleten in de aardkorst door. De druk binnen dat vloeibare hete gesteente is veel groter dan in de aardkorst. Dat vloeibaar gesteente drukt op de aardkorst en op de meest zwakke plek vloeit of barst het naar buiten. Er zijn op dit ogenblik over de hele wereld verspreid meer dan 400 vulkanen actief. Er bestaan ook heel wat uitgedoofde vulkanen: in het Eifelgebergte bij de Belgisch-Duitse grens vind je vele restanten van vulkanen. De kraters zijn er nu diepe meren.

OEFFEN DAGELIJKS OP DE COMPUTER

**HOOFDSTEDEN VAN EUROPA EN DAARNA VAN DE ANDERE
WERELDDELEN**

RIVIEREN

GEBERGTE

ZEEËN EN OCEANEN

ALLES OVER BELGIË en NEDERLAND